Nr. 83 (15.173). Lwów, piątek 14. kwietnia 1939. Rok LX.
Ч. 83 (15.173). Львів, пятниця 14. квітня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.
DIŁO
Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
четвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА“ В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Конфіската „Діла“.

Вчорашнє (82.) число „Діла“ підпало конфіскаті за (подаємо, як у рішенні львівського городського старства) вістку, що починається в наголовку від слів „Вісти“ в цілости з наголовком.

Ми видали другий наклад.

Французька преса признає риск війни в акції Анґлії.

ПАРИЖ. „Тан“ призадумується над наслідками, що їх хоче анґлійський уряд витягнути з альбанської справи і пише, що Франція із вдоволенням слідкує еволюцію британської політики, одначе не треба перед собою скривати, — пише той часопис — що нова політика анґлійського уряду має в собі деякий риск війни. Франція, яка стільки разів давала докази своєї миролюбивости, сьогодні рішена без хитанькуватости ставити чоло найгіршим евентуальностям, якщо вони були б накинені. В теперішніх умовинах війна — це зовсім можлива річ і треба все зробити, щоб вона не заскочила народів миролюбиво настроєних. Та це не означає, що війни не можна виминути і що дипльоматія повинна вже зрезиґнувати. Справа відкликання добровольців з Еспанії буде для держав осі пробним каменем.

Дальша воєнна підготова Голяндії.

АМСТЕРДАМ, ПАТ. В Деннику законів появився декрет королеви, який дає начальному вождові голяндської армії повновласть переводити на випадок потреби реквізиції кватир, комунікаційних засобів та харчевих артикулів.

Із Гаґи повідомляють, що для запевнення правильного ходу мобілізації на випадок несподіваної конечности, голяндський уряд повідомив дальших резервістів, щоб вони були готові ставитися до своїх частин, як лиш дістануть покликання.

Нервові наради в Льондоні і Парижі.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Турецький амбасадор відвідав сьогодні Форін Офіс.

Міністр домінії Інскіп, прийняв сьогодні рано високих комісарів Полудневої Африки, Канади, Нової Зеляндії та представників австралійського уряду та поінформував їх про розвиток подій.

Премієр Чемберлен прийняв сьогодні рано Самуеля Гора. Пополудні прийняв премієр Чемберлен мін. Гор Белішу. Пополудні відвідав теж премієра льорд Галіфакс.

ЛЬОНДОН. Мадярський посол у Льондоні відвідав Форін Офіс.

Черчіль відбув одногодинну розмову з Чемберленом.

ПАРИЖ. Мін. Бонне прийняв сьогодні на авдієнції, перед засіданням ради міністрів амбасадора Фіпса. Французька рада міністрів затвердила одноголосно декларацію, що її завтра оголосить премієр Делядіє від французького уряду. Ця декларація зясує становище Франції до теперішньої міжнародньої ситуації. Завтрішнього експозе премієра Даляді́є не будуть надавати в радіо. Премієр Даляді́є заявив журналістам, як виходив із будинку міністерства війни, що його декларація буде коротка та що вона матиме форму комунікату, який спрецизує становище Франції до проблем закордонної політики. Даляді́є заявив, що цю декларацію вручать британському урядові, заки ще її перешлють до преси.

НЕ БУЛО ЛИСТА МУСОЛІНІЯ ДО ЧЕМБЕРЛЕНА.

ЛЬОНДОН. Райтер заперечує вістки, які появилися в пресі про лист Мусолінія до Чемберлена.

Німеччина не плянує наступу на Голяндію.

БЕРЛІН. Найновіше число „Фелькішер Беобахтер-а“ подає на першому місці вістку берлінського кореспондента „Ню Кронікл“, що Німеччина не має заміру окупувати Голяндію на випадок війни. Німецький часопис містить точний переклад тієї вістки, висланої з Берліна до Льондону під чотирошпальтовим наголовком „Нове нахабне фальшування“. У коментарі до тієї вістки німецький часопис заявляє, що „Німеччина не змобілізувала ні одного вояка проти заприязненої Голяндії“.

Сензаційна румунсько-турецька умова.

ЛЬОНДОН, ПАТ. „Дейлі Експрес“ повідомляє, що румунський міністр закордонних справ Ґафенку імовірно підписав із турецьким урядом порозуміння, що на його підставі турки годяться отворити Дарданелі і Босфор для переїзду чужих воєнних кораблів і транспортів. Іншими словами анґлійська воєнна фльота і транспорти з воєнним матеріялом зможуть свобідно перепливати зі Середземного моря на Чорне.

Берлін не вірить у порозуміння.

БЕРЛІН, ПАТ. У звязку зі завтрішньою декларацією Чемберлена в палаті громад, заявляють у Берліні, що якби навіть Чемберлен хотів по „дотеперішніх невдачах політики окруження“ почати лагідніший курс, то він надто сильно звязався з тими колами, які хочуть „політики катастрофи“. В берлінських політичних колах навіть сумніваються у щирість Чемберлена осягнути порозуміння. Анґлія — кажуть у Берліні — хоче загніздитися у східньому басейні Середземного Моря та через те хоче ще збільшити існуючі вже точки тертя між заходом і віссю.

На думку політичних берлінських кол завтрішня заява Чемберлена матиме теж для Анґлії засадниче внутрішньо-політичне значіння, бо ліберали й консерватисти, значить поплечники Черчіля й Ідена вже тепер противляться одній із точок заяви Чемберлена, який надалі обстоює правосильність анґлійсько-італійської умови з минулого року.

В Льондоні й Парижі можна вже відчути сьогодні — запевняє німецька преса — відпруження та охоту Анґлії вирівняти взаємини з Італією. Причиною тієї зміни має бути — як запевняють льондонські німецькі кореспонденти — невдача, чи пак неуспіхи анґлійської дипломатичної акції на Балкані. Пропозиції заключити пакти стрінулися — на думку німецьких часописів — з відмовою заінтересованих людей.

Нова конституція Альбанії.

Міністр Чяно в Тірані. — Італійський король королем Альбанії. — Персональна унія Альбанії з Італією. — Головні точки нової конституції.

РИМ. Повідомляють тут із Тірани, що туди прибув італійський міністр закордонних справ граф Чяно, щоб взяти участь у конституційних зборах.

ПАРИЖ, 12. 4. Повідомляють тут із Тірани, що скликана на сьогодні альбанська конституанта ухвалила внесок, яким рішено жертвувати у формі персональної унії альбанську корону італійському королеві.

РИМ. Стефані повідомляє з Тірани, що альбанська конституанта ухвалила на сьогоднішньому засіданні одноголосно внесок, який має такі точки:

1) Існуючий в Альбанії устрій тратить свою правосильність і конституція, яка випливала з того устрою тратить свою важність.

2) Повстає новий уряд, що його іменують Народні Збори. Новий уряд дістає повновласти.

3) Збори заявляють, що всі альбанці признають конструктивну діяльність Мусолінія та фашистівської Італії для розвитку й добробуту Альбанії та рішають сильніше звязати життя й долю Альбанії з життям і долею фашистівської Італії, установлюючи з нею якнайтісніші звязки солідарности. Окремі умови будуть заключені між Альбанією та Італією.

4) Конституційні Збори висловлюють одноголосно волю відродження альбанського народу та як святочну запоруку того здійснення рішають жертвувати у формі персональної унії альбанську корону італійському королеві Вікторові Еманиуілові, цісареві Етіопії та його нащадкам.

Крім того збори затвердили склад нового уряду, в якого проводі станув як премієр та міністр освіти Верлячі. Безпосередньо по засіданні членів нового уряду прийняв міністр Чяно, який відтак появився на бальконі та виголосив до юрби промову.

ВЕЛИКА ФАШИСТІВСЬКА РАДА.

У звязку з ухвалою альбанської конституанти скликано на 13. ц. м. на год. 22. Велику Фашистівську Раду. Раду міністрів скликано на пятницю, 14. ц. м. Фашистівську й корпораційну палату скликано на суботу 15. ц. м. на год. 16. на той сам день скликано теж годину пізніше сенат.

ІТАЛІЙСЬКА МІЛІЦІЯ В ТІРАНІ.

Агенція Стефані подає, що сьогодні створено в Тірані перший відділ добровольчої міліції, який складається з італійських кольоністів та фашистів.

Маленькі чи дуже великі справи?

Львів, 12. квітня 1939.

Репортаж Анатоля Курдидика з одноденного побуту у галицькому селі та опис класичних загальних зборів місцевої читальні, на які він виїздив з доручення Головного Виділу „Просвіти“ (див. різдвяне число „Діла“ — „Село хоче знати, „що нового?“) кидає яскраве світло на життя і настрої нинішнього українського села у Польщі. 100-відсоткове зацікавлення міжнародніми політичними подіями, таке всезагальне, повне і досконале, що нема ніякого місця на ніщо інше, на ніякий інший предмет цікавости і — праці. Село з ногами й головою пірнуло в міжнародню політику, маємо сьогодні сотні тисяч доморослих дипльоматів, канцлерів і міністрів закордонних справ, стратегів та політичних географів, які в усякому разі краще орієнтуються у політичній мапі світа від неодного матуриста. Зате облогом стоїть просвітянська, кооперативна та суспільно-організаційна праця. Бо як займатися такими „дрібничками“, коли за ніч розлітаються держави та коли невідомо що принесе завтрішній день?!

Названий автор того репортажу, збентежений тим що побачив і пережив, запитує: Чи добре воно, ч и зле? Чи є чим радіти, чи може сумувати? Проблема надто складна, щоб так просто на неї відповісти. Коли річ іде про само зацікавлення подіями у широкому світі — то це безумовно явище відрадне. Воно свідчить про зріст політичної свідомости, про остаточну ліквідацію цієї „аполітичної“ атмосфери, яка була м. і. джерелом ославленого в українській історії явища „невтральних“. Масове зацікавлення міжнародніми подіями йде впарі з поширенням української преси, що в черги мусить відбитися на зрості загальної суспільно-політичної освіти. Українське село на захід від Збруча визволюється з тенет приповідкової заскорузлої загумінковости, його політичний овид поширюється, психічно воно наближується до широкого світа, який перестає бути для нього невідомою екзотикою.

Але другий бік тієї самої медалі виглядає зовсім інакше. Зацікавлення зацікавленню не рівне. Таке зацікавлення подіями у широкому світі, яке сьогодні панує у нашому селі, межує вже з психозою. Коли воно витискає зрозуміння для всяких інших справ, **для справ найближчих, найбільш життєвих, для таких, від яких дійсно залежить вартість і доля нації, — то це явище нездорове.** Настрій, який не є джерелом творчої енергії, тільки — навпаки — джерелом громадянської пасивности та інерції — такий настрій є шкідливий, хворий. І тому з тим настроєм треба рішуче боротися.

Треба рішуче боротися з нинішнім панівним підходом нашого села до органічно культурно-господарської праці, до всяких суспільних питань дня та до справи внутрішньо-партійної організації. Це підхід легковаження всіх тих справ, як „маленьких“, „дрібоньких“; якими не варто морочити собі голови в обличчі великих істор. подій. Дарма, що український нарід взагалі, зокрема українське село у Польщі, не має і не може мати впливу на хід тих історичних подій, — дарма, що український нарід, зокрема українське село саме тепер, саме після науки з Карпатською Україною повинні бути обережніші в оцінці зовнішніх подій. Від нас не залежить викликати війну і від нас не залежить повести її так, не інакше. Невідомо теж, чи та війна розпічнеться завтра чи за кілька літ. Чи тому, що великодержави збояться і мають між собою гострі порахунки, чи тому, що у світі настала сьогодні нервова атмосфера, серед якої кружляє безліч поголосок, — чи тому ми, українське село, маємо займатись від ранку до ночі безплідними розмовами на тему „великої політики“ та зупиняти взагалі ритм здорового і природного суспільного життя?!

Дуже можливо, що ці слова для декого неприємні, може навіть дехто скаже, що пересхраплені а проте небезпека надто велика, щоб важити кожне слово та бавитись у делікатність. Відомости, що їх маємо від ріжних українських культурно-господарських централь про життя у краю та наші власні кореспонденції — кажуть бити на алярм. Всі українські часописи, яких місією боротися з нездоровими внутрішньо-українськими явищами всі українські організації, всі окремі громадяни повинні рішуче протиставитись такому **односторонньому і переборшеному** зацікавленню міжнародніми подіями, поруч із яким нема вже зацікавлення для справ рідної культури й економіки, для справ рідної організованости. **Хто потурає таким настроям, хто не бореться за приєднання найширших мас для щоденної конструктивної праці — той не робить добра національній справі.**

Наші інтелігенти, всі свідомі патріоти-господарі повинні нині переконувати своїх земляків, що ті „маленькі“ справи, що їх вони легковажать собі, це для нас саме справи найбільші. Прийде час, коли український нарід буде покликаний до діл направду великих — то напевне тоді знайдеться відповідальний та авторитетний провід, який вкаже ту велику ціль, сформулує її, накреслить методи поведінки. Ми не мали б пошани до своєї нації та її здорового інстинкту, не шанували б української інтелігенції ані не вірили б у глузд української політичної думки і тих, що стоять на її сторожі, коли б зневірювались у національну будучність і ті можливости, які вона в собі криє. Але сьогодні — повторюємо — найбільшими справами українського масиву в Польщі **є справи внутрішнього українського життя, є наші внутрішні проблеми.** І ніколи ще не було такої доброї конюнктури розвязувати їх, як саме тепер: бо саме свідомість тих великих речей, які діються довкола нас, повинна притупити ріжниці поглядів на способи вирішення тих пречисленних наших справ. Було б невибачним гріхом, коли б ми цю теперішню нагоду прогавили. Коли б ми втопили її в атмосфері політиканської психози та коли б тепер у цих наших історичних часах не викресали в себе стільки енергії, скільки її треба, щоб показати справжню національну тугість і живучість. Не язиками тільки ділами.

Ік.

Першоквітнева Европа.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 3. квітня 1939.

Часописи, що захотіли б звеселити своїх читачів цього року першоквітневими жартами, мали б надзвичайно велике поле до попису. Читачі повірили б найбільш несамовитим вісткам. Західно-европейські столиці почали навипередки суперничати зі столицями держав „осі“ щодо несподіванок, до того ж вони не почувають себе зобовязаними спростовувати свої власні „жарти“, чи обмежувати їх самим лише першим днем квітня. Від проголошення німецького протекторату над Чехією та Моравами розпочалась справжня повінь найбільш суперечних вісток у цілій західно-европейській пресі і не відомо чи вони осягнули вже свій найвищий шпіль. Частину їх в більшій чи меншій мірі спростували, частину просто забули, частину полишили як джерело для нових фантастичних звісток, висновків і комбінацій. Головною їх темою по зліквідуванні решток ЧСР стала Румунія, справді досить неслушно і незрозуміло, бо по устійненні польсько-мадярського кордону вона втратила спільну межу з німецьким протекторатом. Більш послідовно було б турбуватися за долю безпосередніх сусідів Німеччини. Але щодо Мадярщини, то всякі алярми заперечував факт анексії Карпатської України; отже по румунськім спростуванні вісток про німецький ультимат до Букарешту, поширились відомости про небезпеку, яка повстала для Польщі, і з черги Польща стала майже виключним предметом політичних турбот Льондону і Парижа. Кордон Анґлії перенесено з Рену над Вислу формально, а фактично над Амур, бо до заґарантування польського західного кордону (не східного), анґлійці гадали анґажувати також і московський уряд, щоправда, лише дотично постачання зброї, засобів поживи та доставки совітських літаків. В одному всі погодилися на заході: що присутність совітської армії на польській території нікому небажана навіть в тім разі, коли б Німеччина заатакувала і Польщу і Совіти.

На всі ці льондонські комбінації Сталін відповів уже на недавно скінченім XVIII. конгресі ВКП(б), кажучи: „Можна думати, що німцям віддали Чехо-Словаччину як заплату за зобовязання розпочали війну проти СССР...“ А Мануїльський висловився на тім самім конгресі ще виразніше кажучи: „Пляни анґлійської реакційної буржуазії полягає в тім, щоб офірувати німецькому фашизмові малі держави південного сходу Европи, спрямувати Німеччину на схід проти СССР та... поломити його руками зуби німецькому імперіялізмові. Не бажаючи упадку фашизму в Німеччині, Італії та Японії анґлійська буржуазія хоче увалежнити їх від анґлійської імперії...“

Це становище найвищих керманичів московської закордонної політики ані трохи не перешкоджає Льондонові анґажувати московський уряд до участи в „обороні“ загрожених держав Европи проти напасників“. Першоквітнева вістка, що схвилювала передучора Женеву, бє новий рекорд оригінальности політичних сплеток. А саме, британський посол у Римі будцім то запропонував італійському урядові прилучитися до ґарантій для польських кордонів, очевидно разом із московським урядом. Оригінальність тієї сплітки збільшує та обставина, що чейже Італія витала капітуляцію Мадриду як перемогу над большевиками, а Гітлер заявляв у своїй промові у Вільгельмсгафені, що фашистівську Італію та націонал-соціялістичну Німеччину єднає спільнота концепцій, що є чимось іншим і більшим як взаємини між демократичною Великобританією та большевицькою Росією Сталіна. До того-ж „Ізвестія“ і „Правда“ поставились до цілої анґлійської акції досить зимно домагаючись повороту системи колективної безпеки в її цілім попередньому розмірі. Отже дальші несподіванки зовсім не виключені. До таких несподіванок належить теж італійсько-альбанський конфлікт, який вже хвилює Анґлію, але не хвилює Женева.

Спеціяльно від подорожі мін. Бека до Льондону особливих нових несподіванок тут не чекають, але надають цій подорожі велику вагу. Свого загального становища Швайцарія не змінює, швайцарська опінія є за ґарантіями для Польщі та інших держав, але без участи московського уряду. До політичних сенсацій першоквітневого характеру Женева є ґрунтом досить непридатним. На перешкоді стоїть поважна вдача населення і центральне становище держави, що дозволяє мати часописи всіх великих держав того самого дня, поминаючи вже радієві апарати, без яких тут нема справді ні одного помешкання. На жаль, Швайцарія за то мала і квола, щоб на когонебудь впливати.

М. Данько.

Частинна мобілізація в Югославії.

БІЛГОРОД. Райтер. Югославянський уряд видав за два минулі дні низку військових постанов, покликуючи під зброю деякі категорії резервістів, зокрема в околицях, що межують з Альбанією. Там розміщено 3 югославянську армію.

АНҐЛІЯ СКРІПЛЮЄ ВІЙСЬКОВУ ЗАЛОГУ В ЄГИПТІ.

ЄРУСАЛИМ. ПАТ. З Палестини вислано до Єгипту британська бригада, зложена з двох куренів піхоти, батерії кінної артилерії, сотні броневиків та відділу помічних військ.

З польської преси.

Забріханий світ.

Статтю п. Зиґмунта Жулавського під таким наголовком надрукував журнал „Нове Жице“ і в цілости передрукував її „Роботнік“ (ч. 101 з 11-го квітня ц. р.). Події, яких свідками ми є від довшого часу й особливо в останніх днях, дають авторові підставу до таких міркувань:

„Брехня, облуда, підступ і нещирість панували завжди — особливо вгорі. Кільком-ж то князів, королів і володарів брехало й віроломно ломило свої приречення і зобовязання! Давав їм у цій мірі теоретичні практичні вказівки старий Макіявель, навчаючи, що добре тільки те, що корисне, та що нема іншої моралі як тільки послідовне змагання до влади.

„Але в міру зросту культури і в міру, як нарід доходив до влади, макіявелізм у політиці тратив щораз більше своє значіння і вкінці став синонімом зла і висловом погорди.

„Сьогодні — інакше! Підступ, прикривання власних думок іншими словами — і чини, які цинічно насміхаються з тих слів та обіцянок — наново стають вислововом „розуму“, „вищої моралі“, „кращого способу респектування інтересів держави“ і „вищої політики“.

Автор наводить цілу низку заяв Гітлера, яких він не дотримав, як ось про пошанування незалежности Австрії і Чехословаччини, про самовизначення народів, про те, що Райх не хоче вже більше територіяльних здобутків в Европі...

„Брехнею виявився навіть їх „расизм“ і бажання зберегти германську „чисту кров“, про яку сьогодні пишуть, що має досить сили в собі, щоб засимілювати і втягнути в себе кров понад 10 міліонів славянської людности — підчас коли ще вчора не могла знести чужої крови кількасот тисяч жидів.

„Брехнею були запевнення про любов мира й охоту втримати мирну співпрацю народів — як доказують воєнні пожежі в Абісинії, Китаю, Еспанії, Палестині і всюди, де тільки тотальні держави мають вигляди і як доказують цинічні слова Мусолінія, що „вічний мир він уважав би катастрофою цивілізації“.

До тієї самої категорії брехонь автор зараховує італійський алярм, що абісинці нападали на італійські прикордонні стійки, що ввесь еспанський нарід виступив по боці ген. Франка проти дотогочасного еспанського уряду, заяву Мусолінія, що забирає італійське військо з Еспанії і т. д.

„То оборонці тотального „правосуддя“ і права, які заявляють, що осуджують уселе насилля і терор і які не мають досить слів обурення на совітські відносини, на буцімто жорстокости еспанського уряду і на „анархію“ і „насильства“, які стосували у відношенні до спокійних німців у Чехії та Моравії — виявилися найпонятливішими учнями большевицького терору і насилля. То-ж вони в імя свого „права“ вбили Маттеотія, вхопили Віхмана, спрятали Дольфуса, Рема і його приятелів, створили концентраційні табори і вигадні фізичні та моральні муки.“

Ота забріханість та облуда розливається повним морем по всіх народах:

„Це-ж прихильник тієї нової „моралі“ премієр Тісо, католицький священник, і ґвардія о. Ґлінки, яких чини — це заперечення цілої християнської ідеольоґії — склали у „повнім довірю“ долю словацького народу в руки найбільшого ворога християнства і Церкви. Це „тотальний“ словацький міністр робить затії, як агент чужої держави, проти власної свободи; обшарник Беран і Гаха свою труслівість і зраду супроти свого власного народу прикривають бажанням охорони його інтересів, і мадярський реґент якби на глум витає карпато-українських селян, вияснюючи, що тепер будуть „свобідні“, та що „Бог нагородив їх вірність“.

Наприкінці статті автор пише також про відносини у Польщі кажучи між іншим:

„У нас теж осуджують терор і дуже радо називають усе „анархізацією“, забуваючи, яка близька границя між тим, що означують назвою „анархія“ і свободою — між „ладом“ і примусом та неволею. У нас теж стидливо скривають „білі плями“ в часописах, хотячи створити вигляд свободи думки і слова. У нас теж бундючно пишуть, що „тріюмф ОЗН у найширших масах громадянства став безсумнівним і багато разів випробуваним фактом“, підчас коли всі, почавши від шефів Озону, знаємо, як це справді виглядає. У нас теж, як треба, уважають „революцію“ за добру, хочби навіть мала відбутися — як окреслив Мусоліні — „в найбільш підставових концепціях сучасної цивілізації“ — та уважають правильним, що про реалізацію права рішає не „кількість сиджень у соймі“, — але карають довгими роками вязниці тих, що хочуть зробити ту революцію в іншому напрямі. У нас теж є культ для демократії і пошанування волі народу, але тільки, як та демократія „уладна“ й „урядова“, і пошанування волі народу — коли вона йде в тому напрямі, в якому їй кажуть.“

П. Жулавський кінчить свою статтю закликом, що треба раз скінчити з тією подвійною бухгалтерією та вернутися до щирости, явности та відваги висловлювати власні справжні думки та почуття, треба покласти край тій вічній тайній дипльоматії, яка серед народів створює війни і нещастя та між людьми підкопує взаємне довіря і мораль.

РУМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ У ҐАРНІЗОНАХ НА БОЛГАРСЬКІМ ПОГРАНИЧЧІ.

БУКАРЕШТ, ПАТ. Король Карло вернувся з південної Добруджі, де провів свята та відвідав ґарнізони на болгарськім пограниччі.

К. ДУБРАВСЬКА.

Паска у келії.

Колись — на світі — звали її перепілка за дзвінкий сміх, та непокірливі очі. Тут чомусь назвали зразу „відлюдок“, а назва та запала їй міцно в серце. Це ще з того гарячо-літнього вечора, як упала з порога на чорну, тиром мащену долівку, під міцним штовханцем дверей, що зачинили поза нею світ на довгі три роки.

— Авжеж відлюдок — таки відлюдок — шептала злющо й ненависно оглядала своє не дуже то шляхотне товариство. Всі в сірих, однакових одягах здавалися сестрами й Олена міцно зненавиділа отой арештанський однострій, однострій, що знижував її до рівня тих усіх „непевних“.

— Ух! Огида. Ця погань не доторкнеться ніколи мого тіла. На щастя є ще в мене сорочка з довгими рукавами. Так! Я відлюдок... а цьому товариству до мене зась!

І з першого таки дня, замкнула вона душу на дві колодки“.

— Осінь, слота, дощі вже, а я ще й сонця не бачила. — Олена посилала впертий, тупий погляд на протилежну за вікном полудневу стіну, де несміливо, по злодійськи, скочувався бідний соняшний промінь.

А дні йшли!...

— — — — — — — —

— Горенько ж моє горе! — схлипував чийсь здавлений голос і хтось тремтів у судорогах плачу.

— Та чого ревеш! Спати не дає біда якась.

— Тихо вже — ну тихо!

Хтось у померках присунувся до твердої прічі і сів на неї.

— Їсти хочеш?

— Їсти?! — Настунька схлипнула ще декілька разів і втихла.

— Бери — й їдж!

Олена намацала руку й встромила в неї кусок чорного хліба.

— А ви, панночко, завтра голодні будете — не хочу.

— Дурна. Мені пришлють з дому

— Я чула, казали нині, що не впустять нас до каплиці на відправу, а прецінь то Великдень!

— Як не пустять?! Мусять! — кинувся визовом голос у нічну темінь.

— Не бійтеся — пустять! Спи вже.

Олена намацала свою прічу й лягла лицем до стелі, мовби очима хотіла пробити мури, щоб заснути вільно під зоряним небом.

— — — — — — — —

Якось хильцем, немов непрошений гість, крізь заґратоване давно немите вікно, цідив ранок своє ласкаве світло. Сірим — молошним пилом першого світанку збудив з задуми сперту на віконний виступ сонну голову. До воскресного ранку уста посміхнулися тільки кутиками.

— Хочаб задзвонили вже, а то ця тиша... Ха-ха! Задзвонили — чим? Оцим розбитим горщком, що замість дзвона тут висить?

Як на селі колись... у мами радість переливалася вкрай — захоплювала дух у грудях, бо скупане в чистім ранку свято розпогоджувало всі лиця.

А люди в чистих, нових одежах, з повагою на обличчях несли паску барвінком вбрану і писанки розмальовані цвітно на святе благословення.

Вітрець зганяв з неба всі хмаринки, щоб і воно раділо — чисте. Сонце цілувало дитячі, ясні голівки і барвисті дівочі сорочки, що мерехкотіли вужевим звоєм довкола церкви в довгім хороводі гагілки.

— Вставати! заскреготів ключ у заржавілому замку, стукнули здоровенні чоботи і грубий, хрипкий голос в мент виполошив усі спогади.

— При вікні стояти не вільно!

— Збиратися на богослуження! — І двері зачинилися знову.

— — — — — — — —

Уявила собі тюремну каплицю в вічних сутінках, як келію. „Воскресення без сонця, без дзвонів, без вітру!“

Швидко, швидко, щоб уже йти, щоб уже почути біля себе своїх близьких по душі, по серці, рідних, коханих, і радісне „Христос воскрес!“...

— — — — — — — —

— Та вже Христос воскрес! — Насте!

— Воістину воскрес!

— А сьогодні не плачеш — що?

— Та чого? Адіть яку паску з дому прислали. Та й десь не забули й писанку встромити. То сестра писала. Вона дуже красно писанки пише. Не забула за мене... Кажу вам, такий ми жиль, як си спогадаю, що може я коли їй яку кривду вчинила й нинька не можу її навідіти ні поговорити з нею, щоб ми простила.

— Може приїде сюди на свята!

— Та де — колєя дорога дуже — мусит вже й так бути! Подивітсі файна паска. То десь певно сама братова пекла. Будете їсти?

— Дякую. Зараз. Я ще свого не розклала.

Олена розгорнула папір і з клунка вдарили пахощі печива й мяса. А під сподом у малій незамітній коробці китичка білих, веселих квіток.

— Настунько! Квітки. Диви квітки! То вже десь зелено. Вже весна — направду весна! Видиш?

— То десь вже й ворут у нашім селі, коли квітки зійшли... Дайте їх вödьдечки у склянку, на стіл, поміж паску вашу та мою, тай почиваймо з Богом... А на оті нечисті не дивітся — бо ще наврочат.

Лице Насті болісно споважніло й вона підняла щойно її прислану писанку.

— А з оттою писанкою дай вам Боже, щобисте на другі свята святкували дома з родичами й братьми і щоб вам щістє стелилося рівно як барвінок по саді... Христос воскрес, панночко!

— І тобі Насте й тобі дай Боже скоро! Волі та доброї долі. — Воістину воскрес!

Число українців у Словаччині та Мадярщині.

Граничний конфлікт між Мадярщиною та Словаччиною за східню границю Словаччини по невеликих збройних виступах полагоджено мирними переговорами, що покінчилися 3. IV. 1939. У звязку з цим число українців у Словаччині зменшилося, в Мадярщині збільшилося. Ця зміна невелика, але треба про неї згадати, бо цікаво знати, кілько українців живе нині в Словаччині та кілько в Мадярщині.

Не маємо докладних і зовсім певних офіціяльних вісток про те, як іде нововставлена границя, не знаємо точно кількости сіл, їх населення і простору, що припали тепер Мадярщині. Все те знаємо тільки приблизно. Як відомо, давня границя між Словаччиною і Карпатською Україною переходила дещо на захід від ріки Ужа, так, що правобіч Ужа до Карпатської України належало 25 осель. Зачиналася ця границя зараз на північний захід від Ужгороду, бігла на захід від Перечина, Березного, Стужиці та коло Ветлини (повіт Ліско) доходила до польської границі. Нова словацько-мадярська границя пересунена яких 30 км. на захід. Вона зачинається від зерха Черепіна, що над Солинкою (повіт Ліско) і йде на південь так, що крайні західні села по мадярськім боці: Звала, Острожниця, Старина, Ялова, Стакчин, Колодниця, Ладимирова, Гамри, Рибниця, Ясенів, Руськівці, Бунківці, Реймети, Полонка; дальше коло Високої границя доходить до ріки Уж. Тому **Словаччина віддала Мадярщині 70 сіл, де на 650 кв. км. живе 45.000 населення, з чого 25.000 українців.** Сіл з українською більшістю відійшло до Мадярщини 50; інші села — словацькі. Відійшли до Мадярщини майже всі села собранецького повіту та більшість сіл снінського повіту.

Як бачимо, границю пересунено куди менше на захід, ніж цього хотіли мадяри, що зголошували свої претенсії до всієї Пряшівщини аж по Попрад і залізничу лінію Кошиці—Орлів. Нове пересунення границі забезпечує мадярам лише краще долину ріки Ужа й залізницю, що нею проходить (Ужгород—Ужок), бо границя нині йде вододілом. Отже при визначенні границі грали моменти стратегічні, господарські та адміністративні. По **словацькому боці залишилося 250 українських сіл і понад 100.000 українців,** але офіціяльна словацька статистика начислює їх лише 60.000.

Кілько українців живе в Мадярщині? До віденського арбітражу це число було дуже мале: коло 10.000 українців, розкинених як меншина. Томашівський знає лише три українські села на території Мадярщини перед арбітражем. Хто знає, чи й ці села нині не помадярщені, як багато сіл, де до нині живуть помадярщені греко-католики під Мішкольцом і Гайлудорогом. Згідно з віденським арбітражем відійшло до Мадярщини 40.000 українців. У часі від 15. III. до 25. III. н. р. Мадярщина прилучила ще 450.000 українців, так, що **до Мадярщини дісталося — згідно зі статистикою з 1930. року — 525.000 українців.** Коли до цього числа дорахувати природний приріст населення за останніх 8 літ, **то всього українського населення живе нині в Мадярщині к. 600.000 душ.**

Володимир Огоновський.

Великодна промова папи.

У перший день Великодних Свят папа Пій XII. відправив торжественну Службу Божу, підчас якої відчитав проповідь в латинській мові.

Покликуючися на Христові слова „мир вам!" папа підкреслив, що мир — це добро вище від інших дібр, за яким загально тужать. Тепер справжнього миру нема — всюди помітне невдоволля, неспокій. Нема певного миру між державами, внутрі поодиноких народів іде партійна боротьба, лихоліття дає підложжя для акції крайніх партій.

Не буде мира без взаїмного зрозуміння, пошани договорів, взаїмного довіря. Це лихо може усунути лише Христос, як найвищий опікун справедливости і мира. Спокій неможливий без ладу, лад без справедливости, яка вимагає послуху супроти правної влади, прав підпорядкованих публичному добру, пошани для людської гідности і свободи, справедливого поділу дібр.

Крім того необхідне милосердя, яке введе співпрацю на місце суперництва, зрозуміння на місце нехіті.

Справедливість і милосердя введе людство на шлях приязних порозумінь, де панує добра воля та пошана слова.

Проповідь кінчиться закликом до одиниць, народів і урядів та молитвою за духа милосердя для людства.

—o—

Англія ладить декларацію у середземноморській справі.

ЛЬОНДОН. Англійські міністри відбували цілий нинішній день оживлені розмови, присвячені становищу Англії до Італії у звязку з альбанською історією.

Льорд Галіфакс прийняв передполуднем совітського амбасадора Майського, з яким відбув півгодинну розмову. В цілі розмові, як подають втаємничені політичні кола мін. Галіфакс обмежився тільки до поінформування совітів про свої виводи.

В полудне відбулося теж засідання всіх міністрів ресортів національної оборони. Пополудні відбулося засідання підкомітету закордонних справ. На тому засіданні були міністр закордонних справ та інші міністри. На тому засіданні обговорювали справу урядової декларації, що її мають проголосити в четвер.

—o—

У Болгарії розвязано націонал-соціялістичну партію.

СОФІЯ, Райтер. Міністр внутрішніх справ Болгарії розвязав націонал-соціялістичну партію.

ОФІЦІЙНИЙ КОМУНІКАТ.

СОФІЯ, ПАТ. Офіційний комунікат поліційної влади стверджує: Хоч націонал-соціялістичну партію розвязано перед кількома місяцями, влада толерувала її діяльність доки не ствердила, що ця партія змагає до зміни внутрішнього устрою держави.

Населення приняло розвязання партії з вдовіллям.

Італія не загрожує Греції.

ГРЕЦЬКИЙ ОФІЦІЙНИЙ КОМУНІКАТ.

АТЕНИ, Атенська Телеграфічна Агенція повідомляє:

Італійський шарже д афер Форнаро заявив премієрові Метаксасові в імені Мусоліні, що всі поголоски, які появились або можуть появитися на тему італійської акції проти Греції, неправдиві; поширюють їх хіба провокатори.

Італія рішена вповні пошанувати інтеґральність грецької території та островів. Італія хоче дальше розвивати приязні взаємини з Грецією та готова дати конкретні докази своєї доброї волі.

Італія утворить македонську державу?

ЛЬОНДОН, АТЕ. „Івнінґ Стандард" повідомляє: Не зважаючи на італійський демарш в Атенах, в колах балканської дипломатії помітний неспокій щодо дальшого кроку Італії. **З огляду на концентрацію італійських військ на альбансько-грецькім пограниччі, передбачують, що італійська армія помашерує на Солунь, щоб утворити незалежну македонську державу.**

Ірляндські терористи грозять Канаді.

ВІННІПЕҐ, ПАТ. Тутешній щоденник „Вільна Преса" повідомляє, що поліція пильно берегла будинок парляменту провінції Манітоба, бо федеральний уряд остеріг, що „Ірляндська республиканська армія" хоче висадити той будинок у повітря. Зловлено авдицію тайної радіовисильні, яка закликувала до організації терористичних замахів.

У Торонто невідомі люди намагалися вкрасти вибухові матеріяли з федеральних складів.

ВИБУХ БОМБИ В ЛІВЕРПУЛЮ.

ЛІВЕРПУЛЬ, ПАТ. У телефонічній будці на одній зі скверів Ліверпулю вибухла бомба; в доокличних домах повипадали шиби. Жертв у людях не було.

—o—

Румунія не думає про територіяльні уступки в хосен Болгарії.

СТАНОВИЩЕ РУМУНІЇ ДО ОКУПАЦІЇ АЛЬБАНІЇ.

БУКАРЕШТ, АТЕ. Як підкреслюють в румунських політичних колах, окупація Альбанії витворила нову ситуацію; тепер необхідно притягнути до балканської антанти Болгарію. Співпраця з Болгарією має бути на площині „статус кво", бо Румунія не погоджується на ніякі територіяльні уступки в Добруджі. Мін. Ґафенку підкреслив це м. ін. у розмовах з мін. Сараджоґлю, в яких порушено питання, чи на випадок конфлікту Туреччина перепустить морські сили західніх держав у Чорне Море.

—o—

Куди піде Еспанія?

ЗВІДОМЛЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОГО АМБАСАДОРА ПРИ УРЯДІ ҐЕН. ФРАНКА.

Вечірна преса принесла вістку, що сензацією політичного світа став поворот до Парижу французького амбасадора при уряді ген. Франка — маршала Петена. Розмови, які маршал Петен відбув з міністром Боннетом вкриті великою тайною. Відомо тільки, що мабуть реляції маршала Петена більш песимістичні, від того сподівалися. Треба уважати, що Еспанія ґен. Франка остаточно впряглася до оси Рим—Берлін, з якою получилася тісним військовим договором.

В Парижі є докладні вістки про новий італійський десант, який висадили 27-го березня в Кадиксі. Там вийшли на беріг дві змоторизовані дивізії, 5 батерій важкої артилерії, також змоторизовані. Ці відділи спрямовані в сторону Гібральтару.

Альбанські партизани дальше борються.

БІЛГОРОД, АТЕ. Як повідомляють з пограниччя, у горах північної Альбанії йдуть ще завзяті бої між альбанськими партизанами та італійським військом. Альбанські утікачі переходять на югославську територію.

АЛЬБАНСЬКА КОРОЛЕВА ПОВАЖНО ХОРА.

АТЕНИ, ПАТ. Королева Ґеральдина хора на пологову гарячку, її стан поважний. Король зі сестрами не відступає від ліжка хорої.

Ціла королівська родина спинилася в одній готелю в Ляріссі.

СЕСТРА АЛЬБАНСЬКОГО КОРОЛЯ НАЛОЖИЛА НА СЕБЕ РУКУ.

У пресі появилась вістка, що сестра альбанського короля, жінка альбанського посла в Парижі кн. Могамеда Абіда, намагалась відібрати собі життя на вістку про окупацію Альбанії.

Бродій починає нову діяльність.

БУДАПЕШТ. Мадярська урядова аґенція подала вістку, що Андрій Бродій відвідав підчас Великодніх Свят карпатоукраїнські місцевости, в яких його витало вдоволене „карпаторусске" населення. Бродій приймав вислови відданости й вірности населення, яке тішилося з повороту до свого історичного материку, корони св. Стефана. При цій нагоді Бродій запевнював скрізь своїх слухачів, що на підставі запевнень ґрафа Чакія та премієра Телекія Закарпаття дістане територіяльну автономію.

Фенцик авансує...

УЖГОРОД. Після віденського арбітражу зорганізовано у прилученій до Мадярщини частині „жупну управу" в Ужгороді. Тепер членом тієї управи назначено з уряду, разом з іншими „карпатороссами" Пішту Фенцика.

—o—

Покинуть італійські війська Еспанію чи не покинуть.

МАДРИД. ПАТ. На підставі вісток, що кружляють у Мадриді, але не мають урядового характеру, репатріяція та демобілізація чужинецьких добровольців має початися по мадридській дефіляді. Ген. Франко хоче буцім то здемобілізувати негайно 6 річників, значить коло 500 тисяч людей. Пять дальших річників, які ще залишилися би, здемобілізовано би згодом в міру потреби еспанського промислу.

Зновуж англійські джерела повідомляють, що вчора пройшли до Кадиксу нові транспорти італійських військ. В Італії переведено знову мобілізацію двох нових річників.

—o—

Грецько-італійські взаємини.

Аґенція Стефані повідомляє, що грецький посол у Римі зложив сьогодні таку заяву:

Грецький посол дістав від грецького премієра доручення зложити вислови якнайгарячішої подяки за заяву, що її італійський шарже д'афер зложив грецькому премієрові 10 квітня ц. р. від шефа італійського уряду. В тій заяві грецький уряд дістав рішучі запевнення, що фашистівський уряд шануватиме інтеґральність Греції, однаково що до її границь на суші й на морі. Премієр Метаксас подає, що приймає цю заяву із повним вдоволенням та висловлює надію, що нічого не може трапитися, що скаламутилоб традиційну приязнь обох країв та що тепер починається новий період щирих взаємин для вдержування мирної співпраці.

ЯК ФРАНЦУЗЬКО-АНҐЛІЙСЬКІ КОЛА РОЗУМІЮТЬ ІТАЛІЙСЬКІ ҐАРАНТІЇ ДЛЯ ГРЕЦІЇ.

Італійські політичні кола вважають, що тепер по ґарантії Італії для Греції всякі інші ґарантії для тієї держави булиб зовсім зайві.

Зате англійські і французькі кола, в яких всеж таки ця заява викликала додатне враження, закидують, що італійська заява не містить у собі ні ґарантії грецьких границь, ні обовязку помогти на випадок аґресії на Грецію якоїнебудь іншої держави.

Зміст французької деклярації держать у тайні.

Зміст французької деклярації, що її сьогодні (четвер) має проголосити премієр Чемберлен, вже вповні устійнений, одначе його зберігають в повній тайні.

Деякі льондонські кореспонденти догадуються, що здогадна ґарантія не торкалася би поодиноких держав, лиш мала би загальну формулу, яка обіймала б і держави східної частини Середземного моря, не подаючи їх назв.

Головну команду італійської кольоніяльної армії обіймає віцекороль.

РИМ, ПАТ. По остаточному закінченні військової організації італійської імперії, команда збройних італ. сил у Східній Африці переходить у руки віцекороля, який має під своїми приказами шефа ґенерального штабу. Дотеперішній головний командат ґен. Кавалеро вертається на приказ Мусолінія до Італії.

—o—

Боєва стаття Ґерінґа.

БЕРЛІН, ПАТ. Маршал Ґерінґ прислав до військового часопису „Ді Вермахт" статтю з нагоди 50 роковин уродин канцлера Гітлера, в якій стверджує, що покликані під зброю німці, відновлюють зложену начальному вождові Гітлерові присягу безоглядного і сліпого послуху його приказів, без уваги на те, який шлях або мету він визначить. Гітлер знає, що німецькі збройні сили готові кожної хвилини до походу. Чогонебудь від нас Гітлер зажадає, у службі для величі й чести Німеччини виконаємо свій обовязок — заявляє Герніґ.

Склад нового альбанського уряду.

РИМ, ПАТ. У склад нового альбанського уряду входять: Шефке Верлечі, шеф уряду, який покищо виконуватиме функції міністра прилюдних робіт, Діно Комі, міністер закордонних справ, Іпі Ксафер, міністр справедливости, Айзой Фейзі, міністр фінансів, Беґа Андон, міністр народньої господарки, Ернест Колічі, міністр освіти.

Сутичка з поліцією в Добромильщині

ПАТ приносить таку вістку:

11. ц. м. в Поляні пов. Добромиль гурт авантуристів напав на поліційну стежу. У власній обороні поліціянти ужили зброї, вбиваючи одного авантуриста. Йде слідство.

—o—

АМБАСАДОР ЛІПСЬКИЙ ВИХАВ ЗПОВОРОТОМ ДО БЕРЛІНА.

Авас повідомляє, що польський амбасадор у Берліні Ліпський виїхав знову до Берліна на своє становище, відбувши нараду з міністром Беком, від якого дістав дальші інструкції. На завтра сподіються теж у Варшаві приїзду німецького амбасадора фон Мольтке.

—o—

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПОСОЛ У МІН. БЕКА.

Міністр Бек прийняв сьогодні на авдієнції анґлійського посла у Варшаві. Одночасно льорд Галіфакс прийняв на авдієнції в Льондоні польського амбасадора Рачинського.

Хто не купує річно бодай 10 книжок для власної потреби — той не заслуговує на назву інтеліґента.

МІНІСТР ГЕБЕЛЬС У СТАМБУЛІ.

СТАМБУЛ, ПАТ. Міністр пропаганди Ґебельс приїхав сьогодні у наскрізь приватному характері до Стамбулу.

—o—

ПІЄРЛЬОТ ТВОРИТЬ НОВИЙ УРЯД.

БРІССЕЛЬ, ПАТ. Познайомившися з вислідами інформаційної місії, що її доручив король Леопольд здимісіонованому премієрові Піерльотові, король звернувся до нього з проханням створити новий уряд.

—o—

ДИМІСІЯ БОЛГАРСЬКОГО МІНІСТРА.

СОФІЯ, ПАТ. Болгарський міністр публичних робіт подався до димісії.

—o—

ЧЕСЬКИЙ УРЯД НЕБАВОМ УСТУПИТЬ.

ПРАГА, ПАТ. Міродатні празькі кола подають, що протектор, барон Нойрат вернеться до Праги в перших днях чергового тижня. Безпосередньо по його приїзді чеський уряд мабуть уступить.

В чеській опінії панувало й так зливування, що уряд прийняв утрату незалежности, перетривав існування держави.

—o—

ЧАСТИННА МОБІЛІЗАЦІЯ В БЕЛЬҐІЇ.

Бельгійський уряд видав низку розпорядків військового характеру у справі безпеки держави. Під зброю покликали тільки деякі спеціяльні частини.

Сторінка без політики.

Святочне число ґазети.

Двічі на рік наша редакція приготовляє два „великі" святочні числа: на Різдво і на Великдень. Вони ріжняться від інших звичайних таксамо, як будні дні від цих великих свят. Передовсім розміром. Звичайно на тиждень перед тим речинцем, коли часопис має появитися, редакція рішає про те, „кілько має бути сторінок" — 24, 28, 32, а може... тут голос має теж адміністрація, що призбирує анонси і може сама нераз заняти кілька повних сторінок друку. Ще 10—15 років тому була звичка звертатися з офіціяльними листами до ріжних наших чільних громадян та письменників, щоб були ласкаві прислати „щось" до святочного числа.

І виходило таке, що при найширшому жесті нашої дирекції, яка дозволяла нам збільшити розмір ґазети при найкращій волі редакторів, що старалися вбгати присланий матеріял до того числа — метрампаж таки розводив руками.

Друкарська праця.

Хто такий метрампаж? Це той головний друкар, що дає передані йому рукописи зложити складачам і потім „поломити", себто, коли вони видрукувані у довгих колюмнах — розбити на статті прибрати їх заголовками і поділити щодо місця так, щоб усе влізло і було на „своєму місці". При цьому треба зберегти не тільки загальний плян числа, який намічує редакція, зазначуючи чергу статтей, що йде на фейлетоні, що на т. зв. окремі сторінки (напр. літературна, економічна), але ще й пересипати їх оголошеннями, які згідно з бажанням деяких фірм (залежно від ціни, яку вони платять) теж мусять займати відповідне місце. Між редакцією і друкарнею мусить панувати ідеальна гармонія і порозуміння, щоб усі ті рукописи, що напливають — з усяким можливим і неможливим письмом, нераз журнальної величини, „вивести в люди". Наші позаредакційні автори часто і не знають, який може бути розмір статті, мало журяться і тим, чи вибрана ними тема — актуальна, чи висловлені погляди — цензурні. А коли пробуєш переводити операцію на такій статті — часто тратиш більше часу, ніж якби все написав сам.

Передсвяточна кухня.

Від якогось часу наша редакція журиться не тим, у кого та які статті замовити, а тим, як ті, що приходять самі, використати. Ось наприклад з останнього святочного залишилися зложені вже в друкарні аж три „великодні" фейлетони і кілька більших статтей, не рахуючи тих статтей та фейлетонів, що залишилися в редакційній теці. Сторінка побажань зростала цього року з години на годину. Редакція, приготовляючи число, нагадує кухню перед святами. Одну статтю треба різати, як великоднє порося, щоб перескочила цензуру, друга, довга, довга як ковбаса, не влізає на наш великодний полумисок, третя страшенне пісна, потребує якоїсь приправи, соли та перцю, а вся ґазета, як великодний стіл, мусить мати крім мясива і баб ще крашанки, перекладанці й торти. Тут бракує родзинків і мигдалів, там вийшов закалець, а нема такої в місті крамниці, до якої можна б післати за новою готовою статтею, коли одна не вдасться. Саме у тих днях, коли урядовці починають уже відпочивати, в редакції під свята найбільша праця, бо читачі хотять мати лектуру на три дні. Воно часто й не багато залежить від членів редакції, коли спізнений автор принесе статтю в останній хвилині (а всі, що пишуть до ґазети, чекають звичайно на т. зв. останній речинець!) і небагато можете вже їй допомогти, хіба тільки так як фризієр, що гостя підстриже або гостеві зробить „водну ондуляцію".

Поділ праці.

Члени редакції у передсвяточній праці поділяються автоматично на три групи. Головні редактори призбирують матеріял, дбають про так звані загальні статті на перших сторінках, перевіряючи їх та виправляючи, один член редакції має заздалегідь замовити т. зв. окремі сторінки і подбати за великі фейлетони, а так звані дижурні — правдиві жертви журналістичної професії — мусять перед святами при помочі одного з головних редакторів від ранку до ранку на зміну всю ніч переводити коректу того всього, що збільшений персонал складачів видрукує. Після тих усіх мук часто трапляється таке, як в останньому нашому великодному числі, що зараз у першій статті замість перших двох слів „сірий ранок" виходить у друку „сірий ринок". Друкарські помилки, які для членів редакції є таким звичайним явищем, як для бактеріольога — бацилі, доводить деяких авторів до „святого обурення". Поспіх, з яким треба працювати в редакції вимагав би при кожному співробітнику ще другого, що перевірював би текст, де попадаються неминуче буденні „ляпсуси": мови чи стилю.

Цікавий кандидат на президента республіки.

При кожних виборах на президента Франції появляються не тільки кандидати партій, але й т. зв. дикі, себто такі, що ставлять свою кандидатуру самі. Одним із таких кандидатів при останніх виборах був Едмонт Бонапарт Пане, з професії музика. Хоч у метрикальних книгах він записаний як Пане, він уважає себе нащадком Наполеона І-го і Жосефіни. Він твердить, що неправдою є, буцімто Жосефіна не мала дитини, та що це тільки вигадане обвинувачення Наполеона, який шукав собі приключки до розводу, щоб оженитися з Марією Люізою. Пане має білет із т. зв. наполеонівським орлом і під своїм прізвищем свій почесний титул: „нащадок Наполеона І-го та королеви Жозефіни". Про це все він розповів красномовно на афішах, які розклеїв на мурах міста.

—o—

Ріжні президенти Франції.

Сім років президентами у Франції були Любе Фалієр, Поанкаре, Думерг. Шість років і сім місяців Карно. Пять років і десять місяців Мак-Магон, чотири роки й один місяць Фелікс Фор, три роки, 10 місяців і 14 днів Мілеран, два роки і три місяці Тієр, 11 місяців Поль Думер, 7 місяців Дешанель, 6 місяців Казимир Періє. Найбільше міністерських кабінетів сформулував досі Лебрен. За нього було їх 16, за Думерґа 15, за Поанкаре і Греві 12. Тільки за Дешанеля і Періє був 1 уряд. Щодо віку, то наймолодшим президентом був Періє, вибраний у 47. році життя. Карно мав при виборі 50, Поанкаре 52, Фор 54, Любе, Мілеран, Думерґ і Лебрен по 61, Дешанель 64, Мак-Магон і Фалієр 65, Греві 72, Тієр і Думер по 72 роки.

На цікавий момент звертають увагу люди забобонні, що вибори 13-го президента республики відбулися в пятницю 13-го, на 13-ий день введеного нового закону.

Смерть міліонера.

У Ню Йорку в шпиталі для бідних помер колишній товариш міліярдера Моргана — Пліній Фіск, який безпосередньо перед війною мав більше як 50 міліонів долярів готівки, не рахуючи ріжних його паїв у великих металюрґічних підприємствах і залізницях. Після війни він пережив 6 великих фінансових крахів, що зруйнували його маєток. Він зліквідував усі свої підприємства, залишаючи собі 1.000 долярів річної ренти. За якийсь час він хотів назад здобути маєток і почав грати на біржі. Тоді він програв усе і мусів піти до захисту для бідних. Коли він помер, управа міста мусіла похоронити його на власний рахунок, не визначивши йому навіть окремої могили. Батько Фіска був банкиром Авраама Лінкольна і з приватного свого майна фінансував боротьбу за незалежність.

Прізвище не є нашою власністю.

У паризькім цивільнім суді рішали недавно справу, яка має загальне значіння. Місцевий лікар д-р Корнеліюс подав скаргу на одну фільмову фірму на тій підставі, що головний герой одної нової фільми називається таксамо як він. Фільмовий д-р Корнеліюс — постать не дуже почесна і через це паризький лікар домагався за моральну шкоду 200.000 франків відшкодування. Суд І-ої інстанції признав лікареві всього 500 франків, але кінова фірма відкликалася до апеляційного суду, який відмовив лікареві претенсії, подаючи дуже цікавий мотив. Ось його текст: „Людина не може свого імення ні прізвища ані купити, ані продати, ані виарендувати, а з огляду на те, що іменню і прізвищу бракує тих основних рис власности, тому вони не є власністю людини і нема підстави злочину ні переступства, коли автори називають свого героя іменем і прізвищем якоїсь живої людини".

—o—

Шаховий осередок.

Восени цього року відкрито у Льондоні шаховий осередок, щоб задовільнити пів міліона льондонських мешканців, які залюбки грають у шахи, і десятки тисяч членів провінціональних шахових клюбів. Цим осередком буде управляти відома шахістка Віра Менчік, секретарка товариства. Головою буде англієць Дербішір, його заступниками відомі шахісти Капабля́нка, Альохін і Джордж Томас. Шахова палата буде складатися з одного великого, роскішного голю і численних клюбових саль для менших індивідуальних та більших збірних партій. Будуть там усі вигоди разом з бібліотекою і читальнею.

ГУМОР.

У СУДІ.

Суддя, проголосивши присуд, звертається до обвинуваченого:

— Від цього присуду можете внести рекурс або зректися цього.

— То добре, пане судде, то я зрікаюся присуду.

МИСТЕЦТВО.

Один із учнів славного різьбаря питається:

— Маестро, скажіть мені, як ви творите архитвір?

— О, дуже просто, беру брилу мармуру і відкидаю з неї всі непотрібні кусні.

СПОСІБ НА СОН.

— Як ти терпиш на безсонницю, то що ти робиш?

— Я уявляю собі, що зараз мушу вставати і від того негайно засипляю.

ОЩАДНИЙ.

— Антоне, може б ти позичив мені трохи грошей?

— Дуже радо, але я маю тільки золотого, а не хочу його зміняти, бо як тільки зміняю гроші, то вони зараз мені розходяться.

АРТИСТ.

— Чую, що ти маєш нову посаду

— Так, виступаю в цирку.

— А що ж ти там робиш?

— Виступаю як голодомор.

— А багато тобі платять?

— Грішми ні, але дістаю цілодневе утримання.

ФІЛЬМОВА АРИТМЕТИКА.

— А кілько варті були ті ваші перла, які вам украли? — питається комісар поліції кінової артистки.

— О, найменше дві шпальти реклями!

МИСТЕЦТВО.

— Уяви собі, що та пара артистів, яка грала на сцені чоловіка і жінку — вони і вдійсности подружені. А як вони цілувалися!

— І пізнати не можна, що це подружжя — зовсім по мистецьки!

Вписуйтеся масово в члени УКТОДІ й кличте інших, що досі байдуже ставилися до потреб Тва Допомоги Інвалідам!

НОВИНКИ

ПЯТНИЦЯ

14 КВІТЕНЬ

Ст. ст. 1. квітня 1939.
Марії Єгипетської.
Лат. Юстина.
Сонце: схід — 4.34, захід — 18.15.
Місяць: схід — 2.46, захід — 13.35

Завтра: 15. квітня. Субота.
Ст. ст. 2. квітня 1939.
Тита преп.
Лат. Анастасії.
Сонце: схід — 4.32, захід — 18.17.
Місяць: схід — 3.10, захід — 14.38.

—o—

— **Піяніст Роман Савицький** виконає у львівському радіо в дні 14. ц. м. (пятниця) в год. 14.10 прелюдії Василя Барвінського.

— **Концерт скрипака Юрія Криха,** що мав відбутися в четвер 13. ц. м., переложений на неділю 23. ц. м.

— **З причин від нас незалежних свячене Тов.** допомоги вдовам і сиротам по священиках „Доля", котре мало відбутися 14. квітня, відложене. — **Виділ.**

— **Україніка.** В літературно-науковім додатку до святочного числа краківського „ІКЦ" з 9. ц. м. (ч. 99) знаходимо довшу розвідку професора познанського університету д-ра Витовта Клінгера п. н. „Рахманський Великдень", в якій використано й українські джерела. У статті д-ра Броніслава Надольського (Львів) п. н. „Література в неволі цензури". (На маргінесі лектури „Листів Ожешкової") находимо такий уступ: „Нераз пропадають книжки, рукописи, що їй (Ожешковій) пересилали до Гродна. Львівське „Діло" приходило в 1885 р. з такими чорними плямами і з повитинаними фейлетонами, що мусіла перестати передплачувати його. В тому часі думала теж написати книжку про українську (в оригіналі: русінську — прим. Ред.) літературу, але побоювалася, як вона перейде строгу цензуру". „Один лише — читаемо в листі до Франка з 8. квітня 1886 р. — стоїть перед тим усім знак запиту: цензура. Вже рішуче не зможу так писати, як зовсім треба, але навіть при найбільшій осторожности і недоговоренні можуть бути перешкоди і шкоди. Я вже нераз переконалася і в багатьох випадках пишу, пишемо всі на ласку долі. По скінченні праці тягнемо пасіянс, питаючись: перепустить цензура чи ні? Інколи пасіянс обдурить. Ось минулої зими переказував мені постійно, що мій переклад одного з творів Ренана, перепустить; тимчасом не пустили його і моя тримісячна праця спочила на віки в шуфляді бюрка. Лише вступ до неї по нечуваних заходах редактора починає тепер появлятися в „Атенеум". Може те саме буде з працею про українців (в оригіналі: русінів — прим. Ред)? Чи я знаю? Але буду пробувати".

— **Гарний примір.** На весіллі п. Олі Вальківної і Дмитра Долганика, ветеринарного лікаря, що відбулося на Великодні Свята у Львові, зложили весільні гості 14.50 зол. на наших найбідніших.

— **Білоруські діячі в Березі Картуській.** „Вечур Варшавскі" з 7. ц. м. (ч. 100) повідомляє з Вильна: З доручення адміністраційної влади вивезли з молодецького повіту до Картузької Берези двох білоруських діячів, К. Петровича і Бичкова полочанської громади і В. А. Горошка зі села Юльчиці, громади Молодечно. „Оба заслані — пише „Вечур В." — відзначалися шовінізмом і неприхильним відношенням до польської влади".

— **Припинили діяльність Т-ва „Луг" у Іваню Пустому.** Староство в Борщеві припинило діяльність в Іваню Пустому. Старшина „Лугу" внесла відклик.

— **Нові римо-католицькі парохії.** Міністерство освіти признало три нові римо-католицькі парохії та стати парохів у Гриніцях, пов. Станиславів, Ворохті, пов. Надвірна і в Замулинцях, пов. Коломия.

— **Скарб жебрака.** За настирливу жебранину арештувала поліція прошака Д. Зайонца у Львові, якого засудили на два тижні арешту. Арештований звернувся до вязничної управи, щоб дозволила йому піти з поліціянтом до свого помешкання і забрати звідтіля свої ощадности. На превелике здивування вязничної управи прошак вернувся до арешту зі скринькою, в якій було коло 3 кг. срібних монет, 400 золотих долярів і щадничі книжечки на великі грошеві суми. Скарб жебрака вартости кільканацять тисяч золотих здепонували в касі арешту.

— **Львівська хроніка.** На перехрестю вулиць Коперника, Словацького та Осолінських зударилися у вівторок 11. ц. м. вечором два самоходи. Один з них перекинувся на хідник. Пасажир зі самоходу адвокат д-р Роман П. випав на вулицю і потовкся. Поліція веде слідство. — І. Апфельбавм повідомив поліцію, що ще 8. ц. м. вийшла з хати його служниця Софія Завальницька і дотепер не вернулася додому. — До крамниці Г. Шляєра при вул. Новозиєсінській вломилися злодії і забрали товару вартости 697 зол. — В середу 12. ц. м. перед окружним судом у Львові відбулася розправа проти: 1) М. Думи, 2) Адама Цилуха, 3) М. Маріяша і 4) Д. Свища за влом до Малоп. Зв. Молочарського, відкіля забрали 4 мішки товарів на шкоду понад 1.500 зол. Судця Циган засудив Думу і Маріяша по 6 місяців вязниці, а Свища на 8 місяців вязниці.

— **Вибори в Самборі і в Дрогобичі.** Вибори до міської ради в Самборі розписали на 14. ц. м.; вибори до міської ради у Дрогобичі на 21. травня ц. р.

— **Пошесть тифу в Яворівщині.** Майже щороку пошесть тифу забирає багато жертв. І цього року — пише яворівське „Українське Слово" — загостила ця страшна пошесть до хат наших сіл. Уже в половині грудня 1938. , появився пятнистий тиф у Яжеві Старім на присілках Базюки і Коти в чотирьох хатах. Усіх випадків було 15, з того 1 смертний. Одночасно в Чолгинях появився тиф у чотирьох домах, з того 1 випадок смертний. З початком лютого ц. р. появився тиф на присілку Вербяни-Гуки. В 3 домах хорує 5 осіб Стан пошести пятнистого тифу в селі Вербянах з присілками Гуки і Сичаки у дні 21. березня ц. р. був такий: Вербяни — 8 хат, 17 недужих, Гуки — 6 хат, 14 недужих, Сичаки — 2 хати, 3 недужих. Смертних випадків не було. Адміністраційно-санітарна влада переводить масові охоронні щіплення проти тифу. Помагає біольогічне заведення львівського університету. З його доручення працює в повіті м., і. Остап Борис, абсольвент малої духовної семинарії у Львові. Завдяки його тяжкій і совісній праці вдалося викрити джерела пошести та її зльокалізувати. Філія „Українського Гігієнічного Т-ва" має тяжку, але вдячну працю — викорінити бруд і епідемії в яворівському повіті. В Яворівщині — кінчить „У. С." — повинні би вже раз повстати кооперативи здоровля.

— **Нещасний випадок маляра у Лавочнім.** На залізничій стації Лавочне ревідент малярських залізниць Йонаш Карпаті внаслідок власної необережности попав між два вагони, які його стиснули. Після негайної допомоги залізничого лікаря Карпатія відвезли до Мукачева.

— **Смерть підчас святочної стріляниии.** У Томашеві згинув на Великодні Свята 28-літній Й. Адах підчас стріляниии з каліхльорику.

— **Краєва хроніка.** В Жидятичах, пов. Львів напасники зранили важко Карла Ковальковського з Жидятич, який помер. Поліція арештувала вбивників.

— **Знаменна заява ред. Мацкевича.** Начальний редактор виленського „Слова" помістив на сторінках цього часопису з 11. ц. м. (ч. 98) таку заяву: Дня 8. ц. м. у Велику Суботу звільнено мене з табору в Березі Картуській. Заявляю, що до 24. вересня ц. р. резиґную з публіцистичної, журналістичної і політичної діяльности. У Вильні залишуся кілька днів, щоб упрaвильнити фінансові справи часопису. Опісля буде оголошений склад редакції, що вестиме часопис підчас моєї неприсутности. Моїм редакторам, товаришам і працівникам „Слова", читачам і приятелям поручаю варстат улюбленої журналістичної праці.

— **Профанація 5-ох домовин.** Невідомі гієни злодії дісталися до крипти костелика в Радловичах пов. Самбір, де розбили 5 домовин родини Баранських, землевласників у Радловичах. Поліція шукає за злодіями.

— **Грабункове вбивство в Рожнітові.** Першого дня Великодніх Свят невідомі грабіжники дісталися до хати Магдалини Бурак, користаючи з нагоди, що її чоловік пішов на богослуження. Грабіжники вбили Буракову і знищили помешкання, шукаючи за грішми. Поліція шукає за вбивниками.

— **Кровава трагедія в Золочеві.** На другий день Великодніх Свят знайшли на полях тіло 17-літньої Павлини Козерацької, яку вбив її наречений 22-літній Володимир Нехороший. На поліції арештований признався до вбивства кажучи, що вбив наречену за те, що хотіла зірвати з ним, щоби ходити з іншим.

— **Пожежа від стріляння на Великдень.** В Мокротині, пов. Жовква, вибухла другого дня Великодніх Свят пожежа в Максима Кізлика. Тому, що був вітер, пожежа швидко поширилася і знищила 9 господарських будинків з живим і мертвим інвентарем. Вогонь викликали хлопці, які стріляли сіркою підчас Великодніх Свят.

— **Смерть німецького драматурга.** В Берліні вмер відомий драматург Людвик Фульда у віці 77 літ. Його першу песу виставили у Франкфурті в 1883 р. Людвик Фульда відіграв визначну ролю в культурному житті Німеччини.

— **Кілько осіб гине на шляхах?** Згідно з оголошеними статистичними даними на італійських шляхах згинуло під колесами самоходів у 1938 р. — 2.490 осіб, ранених було 35.880 осіб; в 1937. р. — 2.708 вбитих і 40.357 ранених; у 1936. р. 2.320 вбитих і 39.514 ранених; у 1935. р. 3.361 вбитих і 45.369 ранених.

— **Церкви в СССР переповнені.** Підчас цьогорічних Великодніх Свят усі церкви в СССР були переповнені вщерть вірними, не зважаючи на репресії, що їх ждуть від крівавого ҐПУ. „Комсомольская Правда" нарікає, що комсомольські організації не ведуть як слід протирелігійної акції з чого скористали вірні і розвинули велику релігійну акцію між молоддю. Дійшло до того, що батьки забороняють дітям ходити до комуністичних шкіл і вступати до комуністичних організацій. Одночасно в церквах видно більше молоді ніж давніше.

— **Катастрофа самоходу і літака.** На перехрестю шоси на залізничім шляху у Бранденбургії в Німеччині самохід дістався під колеса поїзду. В катастрофі згинуло трьох пасажирів самоходу, четвертий важко ранений. — Під Сан Дієго упав на землю американський гидроплян підчас вправ і розбився. Двох членів залоги згинуло.

— **Вбивство лікаря за ренту.** В осередку французького важкого промислу Аннж молодий італійський еміґрант увійшов задніми дверми до амбуляторії місцевого шпиталю і 5-ма револьверовими стрілами вбив лікаря д-ра Жюля, який перевязував недужого. Вбивникові вдалося втекти. Жандармерія уладила за ним погоню. Молодий еміґрант убив лікаря з пімсти тому, що не признали йому ренти внаслідок нещасливого випадку при праці.

— **По 50.000 за фальшивий пашпорт.** У Гельсінґфорсі почався великий процес ватаги капітана маринарки Ніска і 17 товаришів. Підсудні продавали німецьким жидам еміґрантам по 50.000 марок фальшиві пашпорти Фінляндії.

— **Трагічні наслідки ловлі риб.** Недалеко місцевости Алюд у Румунії двох робітників ловили риби вживаючи динаміту. Підчас кидання одного ладунку з динамітом дійшло до вибуху динаміту, що розірвав обох робітників на кусники.

— **Страшна смерть 35 осіб у вогні.** В долішнім Єгипті згоріли минулої ночі два села недалеко Мегалли Кебір. Підчас пожежі згоріло 35 осіб, коло 300 осіб важко ранених.

— **Афера з пачкуванням валют.** Перед кількома тижнями італійська поліція викрила широко розгалужену аферу з **пачкуванням** валют крізь швайцарсько-італійський кордон. Поліція арештувала дотепер 75 осіб. Слідство виявило, що ватага перепачкувала чужі валюти на 40 міліонів лірів. При арештованих знайшли чужі валюти на суму 3 і пів міліона лірів, які поліція сконфіскувала.

— **Скрипка станиславівського музики за 20 тисяч долярів.** З Шікаго надійшла вістка, що скрипку, яку зробив станиславівський музика Мартин Чтернастек, померлий 1932-го року, продали за суму 20 тисяч долярів. Кажуть, що Чтернастек під кінець свого життя відкрив тайну лякеру італійських мистців, завдяки чому скрипка його виробу осягнула таку ціну.

— **Справлення похибки.** В рецензії С. Гординського про різьблені хрести у святочному (81) ч. „Діла" прохаємо справити пропущене слово: „Велика ріжноманітність форм... і не завжди захованість **датування** хрестів вимагала передусім перегляду маси матеріялу..."

—o—

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ВСТАНЬ І БОРИСЯ!"

Американська фільма режисера Ван Дайка, якої тлом є боротьба двох торговельних підприємств — диліжансів до перевозу подорожніх і першої парової залізниці. Це ще ті часи, коли серед великих американських пустарів і лісів шмигали такі промисловці, що крали муринів, щоб продавати їх як робучу силу. Підприємством диліжансів проводить людина безоглядна, смілива, брутальна, хитра, що не визнає ніяких законів поза своїм пястуком та темним „бізнесом". До нього на службу попадає молодець доброго походження — сміливий, чесний, енергійний та гордий. Між ними обидвома починається довга боротьба. Молодець — тут приходить іще одна інтрига! — закоханий від давна в молодій жінці, що є саме власничкою підприємства диліжансів, а це підприємство без її відома веде недозволену контрабанду „чорними". Дві головні ролі, які грають Воллес Бірі та Роберт Тейльор, дають нагоду обидвом артистам проявити свій талант у брутальних сценах. Воллес Бірі як завжди незрівняний у типах, що стоять на межі розгнузданих напів несвідомих злочинців і благородних покаяних грішників. Прегарна сцена повороту двох суперників із засипаного снігом лісу.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ЗАКОН ПРОФ. ЛІНДСЕЯ".

Визначний професор права дістає відпустку на рік. Він має виїхати відпочити до Европи, але думка про подорож морем йому осоружна. Вирвавшись до кіна, він зовсім випадково звертає увагу на страшенно поширені в місті атентати підготовлювані шантажистами, що працюють до спілки з ґанґстерами і від ріжних фірм та приватних осіб стягають систематично викуп, залякуючи їх терором. Професор обурений таким явищем, починає на власну руку боротьбу зі злочинцями. Поліція та міська управа спершу підтримує його, потім бачучи його невдачі та помилки, залишає його самого. Професор притягає до співробітництва своїх найвірніших студентів. Фільма втримана у стилі сензаційно-кримінальному, з добре заплутаною інтригою напруженими сценами. Дві з них дуже добрі — боротьба професора з ґанґстером і несподіваний стріл із револьверу, яким професор вміє орудувати. Едвард Робінсон, що звичайно грає темні типи, навіть ґанґстерів, цим разом оборонець покривджених.

—o—

Зі судової салі.

ЗА „ГРАБІЖНИЦЬКИЙ" НАПАД.

Дня 6. квітня ц. р. відбулася перед трибуналом апеляційного суду у Львові розправа проти Івана Дякова з Водник, пов. Бібрка, якого засудив окружний суд у Львові на 3 роки вязниці і позбавлення громадянських прав на 5 літ за злочин зі ст. 258. к. к. Акт обвинувачення закидав підсудному, що він в осені 1938 р. забрав Казимирові Конському, дружинному ТШЛ у Водниках і лісничому дібр ґр. Потоцького квоту 8 зол. Коли пошкодований хотів відобрати згадану квоту, підсудний зранив Конського в чоло.

По переведеній розправі апеляційний суд змінив присуд і уневиннив підсудного від заміту злочину зі ст. 258 к. к., а засудив за проступок зі ст. 236. § 1. к. к., на кару арешту 8 місяців. Розправу вів **суддя Ланевський**, обвинувачував прок. **д-р Кожуховський**, боронив адв. **м-р Богдан Заперковний.**

Ч. акт. VI. 1. К. 36/38.

СЕНТЕНЦІЯ ПРИСУДУ.

В імені Річипосполитої Польської!

Окружний Суд у Львові у карнім Виділі VI. 1. в такому складі: суддя о. с. д-р І. Льокер, протоколянт апл. Б. Левицький, розглянувши дня 17. і 24. листопада 1938 р. у Львові справу Олександра Костика, на основі приватного обвинувачення 1) Маріяна Домбровського, 2) Михалини Домбровської і 3) Генриха Пасхальського з дня 11. X. 1938 за проступок зі стат. 255 § 1. к. к., поповненого тим, що у Львові у статті п. н. „Ентузіязм і конюнктура — чесько-німецький конфлікт та Польща", поміщеній на стор. 3, і також у замітці п. н. „Скандал в І. К. Ц.", поміщеній на стор. 8 щоденника „Діло", ч. 212 (15024) з дати 25. IX. 1938 посудили видавництво І. К. Ц. за таке поведення та властивости, що можуть понизити це видавництво в прилюдній опінії та наразити на втрату довіря, що його потрібно для становища польського пресового органу, а зокрема посудили його за чисто конюнктуральні методи та метаморфози з додатком, що в І. К. Ц. рішає одиноко так далеко посунений інтерес, що І. К. Ц. не завагався позбутись більшости акцій підприємства в корисіь чеської фірми і наслідком того вести чехофільську політику всупереч своєму попередньому становищу, що кидає відповідне світло на патріотизм краківського крикуна — видав дня 24. листопада 1938 р. у Львові такий

присуд:

Обв. Олександер Костик, ур. 11. IX. 1892 р. у Перемишлі, син Андрія і Олімпії з Кордасевичів, гр.-кат. рел. вільного стану, відповідальний редактор і директор часопису „Діло", зам. у Львові, вул. Коноппіцької 6, є винуватий, що у Львові, у вересні 1938 р. як відповідальний редактор часопису „Діло" занедбав належної уваги, при збереженні якої відповідно до його обовязку не була б поміщена в числі 212 часопису „Діло" з дати 25. IX. 1938 стаття п. н. „Ентузіязм і конюнктура — чесько-німецький конфлікт та Польща" і замітка п. н. „Скандал в І. К. Ц.", що посуджує видавництво І. К. Ц. за таке поступування і властивости, які спроможні понизити його в прилюдній опінії та наразити на втрату довіря, що є потрібне для становища польського пресового органу і зокрема за стосування чисто конюнктуральних метод та метаморфоз і також, що це видавництво кермується одиноко так далеко посуненим інтересом, що не завагалось позбутися більшости акцій підприємства в хосен чеської фірми і вести в консеквенції цього чехословацьку політику всупереч своєму попередньому становищу, через що піддали в сумнів патріотизм видавництва, що його назвали у згаданій замітці „краківським крикуном" — отже, що містить предметово знамена проступку зневаги зі ст. 255 § 1. к. к., чим допустився проступку зі ст. III б. 1 і 5 зак. з 15. X. 1863 Дев. Зак. ч. 142, за що суд засуджує його по думці ст. III. б. 5 наведеного закону на грижну в сумі 200 зол.

По думці ст. 578 § 1. кпк. і ст. 75 прип. суд. кошт. суд присуджує від обвинуваченого в хосен Скарбу Держави кошти поступовання і також судову оплату в сумі 20 зол., крім того по думці ст. 578 § 2 кпк. в користь приватних обвинувачів судові кошти, які вони мали.

По думці § 39 зак. друк. з 17. XII. 1862 Дев. Зак. ч. 6 з 1863 р. Суд вирішує, що правосильний вирок треба оголосити одноразово на кошт обвинуваченого в часописах: „Діло", „Ґазета Польска" і „Век Нови".

ДОПИСИ.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Поклін Кобзареві учнів ліцею й ґімназії в Перемишлі. В „Рідній Школі" з 25. III. ц. р. у статті п. н. „Шевченко і шкільна молодь", Віктор Петрикевич слушно завважує, що „на полі ширення культу Шевченка має молодь свою давню і гарну традицію". Писав цю статтю і не без впливу традиції перемиської ґімназії, в якій був професором перед війною і в якої „Звіті" за 1913/14 рік помістив цінну розвідку про культ Шевченка в галицьких школах. Перемишль саме може похвалитися, що тут, у надсянськім городі, відбувся перший прилюдний концерт у честь Кобзаря України ще в 1862. р., що його влаштувала шкільна молодь за почином ґімназ. суплента Анатоля Вахнянина, пізнішого першого голови „Просвіти". Традиції цієї, як виказав у вище згаданій праці В. Петрикевич, перемиська ґімназійна молодь уже не переривала (з малими вийнятками), головно від коли основано українську ґімназію. Перший концерт в українській ґімназії влаштовано самостійно в 1893. р., себто коли була вже пята кляса. Плекає цю традицію і теперішня молодь ліцею та ґімназії. Рік-річно в місяці березні святкує вона врочисто Шевченкові роковини, може навіть з більшим пієтизмом, як колись, коли в гру входила радше романтика. Цього року віддали учні IV. держ. ліцею і ґімназії (так тепер називається перемиська ґімназія) свій поклін Тарасові дня 26. III. в ґімназійнім будинку в 18. год. з такою програмою концерту: 1. Т. Шевченко-К. Стеценко: „Заповіт" ,мішаний хор учнів. 2. „Шевченко, виховник молоді" — промова голови Міжкл. Шк. Громади, В. Стельмахова, уч. І. кл. ліцею мат. фіз. 3. П. Ніщинський: „Закувала та сива зазуля" — муж. хор. 4. Т. Шевченко: „Сестрі" — декламація Е. Іванського, уч. кл. І. а. 5. а) Й. Рафф: „Кavatina", оп. 85, ч. 3 — б) П. Чайковський: „Chant sans paroles" — скрипкове сольо Р. Федевича, уч. кл. II. ліцею мат.-фіз. 6. а) М. Лисенко: „Ноктюрн", б) Р. Шуман: „Ауфшвунг" — фортеп. сольо П. Демчука, ук. кл. IV. а. 7. Т. Шевченко: „На вічну память Котляревському" — збірна декламація у виконанні 11 учнів ліц. — на тлі муз. ілюстрації. 8. Т. Шевченко-М. Лисенко: „Гетьмани" — барітон. сольо В. Саковського, уч. кл. II. ліц. гум. 9. В. Беллїні: „Норма" — увертура — ґімн. орхестра. 10. Т. Шевченко-Ф. Колесса: „Ой умер старий батько" — міш. хор. — Програма, як видно, богата і високовартісна. Виконавці поодиноких точок вивязалися із своїх роль знаменито; всюди пробивалося захоплення та працьовите викінчення до тонкостей. Трудно сказати, котра з 10 точок випала найкраще. Але на особливе підкреслення заслуговують змістова промова, орхестра, барітонове сольо та передусім збірна декляманія — наскрізь оригінальною інтерпретацією режісера. Окреме слово належиться таки барітоновому сольо; учень, який вже абітурієнт, Василь Саковський може збільшити ряди визначних наших співаків, що вийшли зпоміж матуристів перемиської ґімназії, як світової слави тенор Модест Менцінський, о. Орест Мартинович, опер. співак Теодор Пасічинський, опер. співак і проф. консерваторії у Львові Роман Любинецький, а з повоєнних Осип Рейнарович та інші, може менше знані. Слід би занятися цим молодим співаком, бо має дар божий. На свій концерт запросили учні гарними друкованими й ілюстрованими (портрет Шевченка з 1839. р.) запрошеннями представників шкільної влади, своїх родичів, опікунів, перемиських громадян-приятелів молоді та II ґімназії й учениці жін. ґімназії Дів. Інституту, що вщерть заповнили велику салю. Саля була помислово удекорована декораціями і світляними ефектами рефлекторів на основі проектів і викінчення „Мистецького Гуртка" учнів, що вміють самі рисувати, малювати, різбити в дереві, гальванопластиці, закладати електричні проводи, рефлектори і т. п. Концерт виказав високий рівень культури нашої ґімназії та дав родичам і запрошеним гостям повну насолоду. Дохід призначений на „Кружок Родичів". Такі концерти мають справді виховне значіння — для молоді та їх батьків.

Батько — член „Кружка Родичів".

РАВА РУСЬКА.

Курс дириґентів. Заходом Виділу філії т-ва „Просвіта" в Раві Руській, відбувся в Раві Руській тримісячний освітньо-дириґентський курс для членів „Просвіти", в часі від 6. грудня 1938 р. до дня 6. березня 1939 р. На програму навчання склалися такі предмети: дириґентура, історія української музики, гармонія, музичні форми, теорія, сольфеж з хоровим співом і читанням партитур, основи гри на фортепіяні і скрипці, історія і ґеографія України, українська література, етика і самоосвіта. Навчання на курсі відбувалося кожного дня від години 8. до 18. з двогодинною обідовою перервою. Закінчення курсу відбулося у присутности проф. Миколи Колесси зі Львова, членів Виділу філії і прелеґентів. Курс скінчив Панас Іван з Вільок Мазовецьких, Заяць Василь з Мостів Малих, Гузій Роман з Любичі Камеральної, Братейко Іван з Махнова, Зінор Олекса з Річок, Хабелюк Микита з Ульгівка, Муха Станислав з Василева Великого, Демчук Михайло з Гребенного, Протасевич Василь з Річиці, Гіль Гриць з Новосілок Кардинальських, Воронка Атаназій з Карова, Шумило Михайло з Монастирка, Дорош Григорій з Синьковичі, Зрада Володимир з Вербиці та Жук Василь з Погариська Нижників.

КОЛОМИЯ.

Мистецький концерт у Коломиї, відбувся в неділю, 2. квітня ц. р. куди завитав скрипак д-р Евген Цегельський та піяністка Володимира Божейко з Перемишля. Два більші твори, що їх виконав скрипак — це Бетговена: Соната 9. оп. 47 А-дур (Крайцерівська) та Мендельсона-Бартольді: Концерт е-моль оп. 64. Складаючи так програму виконавці певно брали під увагу хронольоґічну систему, що не завсіди випадає щасливо. Авдиторія — на жаль — реаґує неґативно на класику. Тому декому могло видатися по виконанні першої [illegible] позиції, що п. Цегельський не ступив ще на верхи віртуозности. Одначе концерт Мендельсона мусів прогнати ці думки та сумніви. Вже в першому Аллеґро апассіонато, дав мистець доказ, що володіє [illegible] всім мистецтвом скрипкової техніки. За те в Анданте слід вистерігатися надмірних ґліссанд, щоб не переводили вони згодом в шаржу. Поміж обома згаданими скрипковими точками виступила п. В. Божейко інтерпретуючи чудово II. Леґенду (Ст. Франсов де Павль) Ференца Ліста. Друга композиція, яку піяністка відіграла — це арабески „Ан дер шенен блявен Донау", Штравса Шульц-Евлера. Слухаючи цього улюбленого вальсу й головної теми, оживав в уяві кол. безжурний віденський дух, застукало віденське серце, загомоніло життя. У 2 і програми виконано дрібніші композиції, а саме: Цегельського „Мелянхолійну серенаду", в якій скрипак [illegible] маніфестував гарно ширину свого тону. Дворжака „Гумореску" — перлину европ. музичної літератури [illegible] дав п. Цегельський з незвичайною технікою [illegible] та леґат; С. Людкевича „Тихий спомин", мало відомий у нас, широко подуманий твір, дуже цікавий своєю українською контрастовістю темпа і динаміки, [illegible] віртуоз гарно передати, і „Каприс Віденський" Крайслера, оп. 2. Нагороджений рясними оплесками [illegible] скрипак дати ще кілька наддатків. Тут почули [illegible] ще „Етюд" Паганінія, „Колисанку" Шуберта та „[illegible]" Фібіха. Шкода, що не було більше українських композицій! Наша публика, що не заповнила навіть [illegible] салі Народнього Дому, дала ще один доказ своєї духової незрілости.

Я. і.

БРОДИ.

Симфонічний концерт „Бояна". Відрадною хвилиною в теперішньому часі був для українського громадянства Бродщини стилевий симфонічний концерт, що його улаштило 12. березня ц. р. Музичне Т-во „Боян". Артистичний провід концерту був у досвідних руках довголітнього голови, основника і відомого диригента „Бояна" о. проф. М. Е. Осадци. Програму виконала власна симфонічна оркестра у складі 24-ох членів, самих українців. Оркестра відіграла: „Марш партизан" Леонтовича; увертуру до опери „Танкред" Россіні; увертуру до опери „Норма" Белліні; „Гумореску" Дворжака; „Баркаролю" Чайковського; „Шумку" Завадського, „Ларго" Генделя з опери „Ксеркс" та інші твори славних композиторів. Оркестра справді невелика, але незвичайно солідно зіграна. Прецизійне виконання творів робило на слухачах могутнє враження. Пояснення диригента о. проф. Осадци у формі коротенького викладу перед кожною точкою були незвичайно цікаві і корисні. Це оживило імпрезу, що може для декого була б одноманітна. Кожну точку нагороджувала публика рясними оплесками, домагаючись наддатків. Оркестра повторила лише на велике домагання публики „Шумку" Завадського. Особливу увагу звернули на себе солісти: м-р Кулицький — чельо, п. Сідор — скрипка, п-на Осадцівна — фортепіян при наслідуванні арфи. Диригент о. проф. Осадца вложив цілу душу у виконання творів. У третій частині у фортепіяновому солі відіграла п. Ірина Селезінка „Чумака" Шопена і „Революційний прелюд"; Н. Нижанківського „Концертову коломийку" та Зентарського „Фантазію на українські теми". Перші два твори не зробили помітного враження, здавалося, що піяністка чомусь не могла їх опанувати ні технічно ні динамічно. Зате фантазія своєю мельодійністю і легкістю вийшла куди краще і вдоволила всіх. Вечір залишив дуже миле враження. Всі приявні раділи, що не чужі, лише свої рідні і до того на провінції — солідно плекають музичну культуру, репрезентуючи гідно свій хист на естраді. О. проф. Осадці як аранжерові цієї небуденної імпрези належиться повне признання і подяка.

С.

КОМАРНО.

Свято з нагоди 125-ліття народин Т. Шевченка відбулося дня 12. березня п. р. у виповненій вщерть салі Українбанку в Комарні. Свято почалося відспіванням „Заповіту" Шевченка. На дальшу програму складались: гарно обдуманий і виголошений реферат м-ра Т. Ольхового, деклямація поеми Шевченка „Кавказ", яку з чуттям виголосив М. Гнатів та вкінці драма „Назар Стодоля" враз зі співами і в супроводі оркестри у гарному виконанні членів аматорського гуртка і мішаного хору. Свято, в якому взяли численну участь народ та місцева інтелігенція, залишило в учасників гарне враження.

Загальні збори в українських установах в Комарні. В останніх тижнях відбулися вже загальні збори: читалень „Просвіти" на долішнім передмісті і в середмістю; Братства св. о. Николая, кооператив: „Самопоміч", „Народня Спілка" і Районова Молочарня. Загальні збори інших установ відбудуться в найближчих тижнях.

Кружок „С. Г." у Комарні, якого головою від літ є проф. М. Ліщинський, веде інтенсивну працю, передусім у ділянці садівництва, що гарно розвинене в Комарнянщині. Члени садівничої секції в останніх тижнях очистили вже свої сади. Заг. збори кружка „С. Г." відбулися ще 12. лютого п. р. При кружку „С. Г." гарно розвивається секція господинь під проводом п. О. Ліщинської, що обєднує 75 членів. Ця секція влаштувала в мин. році 11 сходин з рефератами, курс шиття і крою в Комарні, що тривав від 6. XII. 1938 р. до 26. II. 1939 р. і закінчився виставою робіт 20-ти учасниць цього курсу. Крім того секція влаштувала літом м. р. курс печиварського печива, дня 19. XII. 1938 р. виставу св. о. Миколая і при цій нагоді роздано біднішим дітям дарунки, вкінці дня 5. II. п. р. інсценізацію „Вечерниць" Ніщинського та забаву з танцями, що принесла гарний дохід. За цю працю на сходинах секції дня 12. березня п. р. запрошені делегати інших установ: м-р О. Грушко, проф. М. Ліщинський і м-р Т. Ольховий висказали проводові секції повне признання.

КОПИЧИНЦІ.

Загальні Збори Філії „Просвіти" в Копичинцях відбулися 15 березня п. р. в салі Народнього Дому при участи 156 осіб, у тому представників 38 читалень (на 58). Збори відкрив і проводив ними голова філії м-р О. Фірчук, секретарював В. Пенцак. Память покійних членів „Просвіти" вшанували присутні повстанням з місць та 1-хвилинною мовчанкою. Загальний звіт з діяльности філії і читалень зложив організатор філії М. Вербовецький. Касовий звіт склав скарбник дир. В. Безкоровайний. Стан філії і читалень за 1938 р. виглядав загально так: Філія обєднує 58 читалень, з яких 7 є в Копичинцях і 51 по селах. До передових належать читальні: в Сороці, Копичинцях-Вазорівщина, в Оришківцях, Увислі, Крогульці, Целієві, Гадинківцях, Хлібичині, Котові, Перемилові і Нижбірку Старім. Решта читалень — це читальні середні і слабі. Власні доми має 26 читалень. Виділи читалень відбули в діловому році 246 засідань, касовий прихід читалень сягав 15.737.55 зол.; розхід — 12.653.21 зол. Усі читальні обєднують 4.500 членів (мужчин 2.412, жінок 782, хлопців 875, дівчат 426, установ 5), себто число членів по читальнях доволі низьке. Найбільше членів має читальня в Оришківцях (311). Бібліотеки читалень мають 9.65[illegible] книжок, читачів 2.862, прочитано книжок 16.188. Найбільше книжок має читальня в Сороці (529), що є всі оправлені. Зорганізованих викладів власними силами читалень було 47. Курс неграмотних уладила, на жаль, лише 1 читальня: в Копичинцях-Кабівці. Аматорських гуртків є 28, членів у них 420. Вистав у діловому році було 123; найбільше вистав відограв гурток у Перемилові (11). Хори істнують при 16 читальнях та обєднують 480 осіб. Вони дали 61 концертів. Найсильніший хор у Копичинцях-Вазорівщина (50 осіб). Добре вишколений в Оришківцях. Часописів передплачували читальні 63. Членів Матірного Т-ва в окрузі філії було 543; найбільше членів є в Гадинківець (82). На прапор „Просвіті" зложили читальні 835 зол., інші установи 249 зол. На „прапорову нитку" зібрано 451.48 зол., разом зібрано на прапор 1.035.48 зол. Не зложило на прапор нічого 13 читалень. Під естетичним і санітарним оглядом найкращі читальні в Увислі, Нижбірку Шляхотськім, Оришківцях і в Целієві. Курс диригентів тривав 3 місяці. Користало з нього всього 10 осіб. Довги читалень до філії і Матірного Т-ва сягають 2.091.27 зол. Виділ філії у діловому році відбув 16 засідань. Повітове ювилейне свято „Просвіти" відбулося в жовтні 1938 р. Такі самі свята уладили майже всі читальні. Поїздок з філії до читалень було 231; організатор філії відбув їх 220. Він теж перевів у кожній читальні загальні збори. В дискусії над звітами промовляв довше делегат Матірного Т-ва інсп. Гафткович, який вказував на недомагання в організації та подав нові напрямні праці по читальнях і в філіях. Дискусія була дуже коротка і непотрібно загострена делегатом одної читальні. Збори одноголосно приняли абсолюторію Виділові і на внесок п. Балика з Оришковець вибрали новий Виділ у тому самому складі. Збори закінчилися відспіванням національного гимну.

Загальні Збори Українбанку в Копичинцях відбулися 25. березня ц. р. при участи 37 осіб. Заінтересовання громадянства повітовою фінансовою установою, яка має 2.414 членів, дуже мале. Члени — це здебільша довжники, які при затяганні позички мусять заплатити членську вкладку. Зборами проводив адв. м-р О. Зеленецький, секретарював інж. Я. Мушій. Звіти складали директори банку д-р В. Бабій, Г. Безкоровайний і В. Пенцак. Зі звітів виявляється поправа в діяльности банку. Власних фондів мав банк 75.931.64 зол., чужих 98.160.98 зол. Запасний фонд зріс на 1.046.17 зол., уділи зросли на 204.50 зол.; ощадности на 10.756.56 зол., векслеві позички на 7.880.27 зол. Обороти в 1938 р. дійшли до 420.442.24 зол. у приходах і розходах. Біляносовий стан 177.128.92 зол. Зиск у сумі 550 зол. розділено так: до запасного фонду 200 зол., для українських інвалідів 100 зол., „Р. Ш." в Копичинцях 100 зол., на вдови і сироти 50 зол., філії „Просвіти" в Копичинцях 50 зол. і „С. Г." 50 зол. Дир. В. Бабій звернув увагу на те, що українські громадяни навіть свідоміші, які мають готівку, несуть її радше до чужих установ та оминають свою. Це головна причина слабого розвитку повітової установи. При Українбанку працює від половини 1938 р. постійний організатор і тому є надія на кращі вислідки у праці в 1939 р. До Надзірної Ради вибрано тих самих членів, які уступили, з тим, що на місце о. дек. Малиновського ввійшов інсп. Остапчук. На внесок дир. Бабія збори рішили, щоб у чергових заг. зборах брали участь делегати кожного села.

Концерт дітвори в честь Шевченка відбувся заходом управи 7-клясової школи „Р. Ш." в Копичинцях 2. квітня п. р. Як кожного року, шкільна дітвора виступала на сцені з деклямаціями, промовами, співами та інсценізаціями. Тільки публики було мало, хоч у попередніх роках подібні концерти стягали багато громадян.

ЗАЛІЩИКИ.

Лугові наради. Старшина „Повітового Лугу" в Заліщиках скликала 19. III. п. р. районову лугову нараду в Заліщиках і 26. III. у Папівцях коло Тлустого. Обі наради відбулися під проводом голови „Повітового Лугу" д-ра Маріяна Долинського. В їх програму входили статутові справи, в першу чергу організаційно-виховні які реферував голова „Пов. Лугу" і члени Пов. Лугової Старшини. На першу нараду прибуло поверх 100, на другу поверх 80 делегатів лугових гнізд заліщицького повіту. У висліді дискусії, в якій забирали голос крім Старшини „Пов. Лугу" теж делегати поодиноких лугових гнізд, вирішено, що завданням „Лугів" є вести працю Т-ва розважно і виключно в рамках статуту та не дати себе в якийнебудь спосіб ніякими чинниками спровокувати, щоб не принести навіть найменшої шкоди для Т-ва. При інтенсивній праці луговиків треба задержати завжди рівновагу духа, яка під теперішню пору є для нас як ніколи конечна.

Загальні збори „Української Каси", кооператива з обмеженою відповідальністю в Заліщиках, відбулися 29. 3. п. р. в салі „Народнього Дому" при участи 73 членів з 12 побіжних громад. Слід зазначити, що непогода перешкодила подальшим селам взяти участь у зборах. Збори відкрив д-р Роман Стефанович, згадавши померших членів. На основі звіту дирекції, що його здав директор Василь Бараник, за біляносовий рік 1938, всіх членів було 678 з уділами в сумі 14.182.41 зол. Вкладок було 86.041.58, льокацій 17.316.68 зол. Позичок признано на 96.257.95 зол. Касовий оборот був 421.000 зол. Коли порівняти останній біляносовий рік із попереднім, то виявляється, що в останньому році прибуло 141 нових членів, уділи збільшилися на 2.048.71 зол., вклади на 12.178.97, позички на 13.628.75, річний оборот на 211.000 зол. У повіті заложено 18 збірниць дрібної ощадности, яка дала поверх 3.000 зол. Реферат про дрібну ощадність виголосив дир. В. Бараник. По відчитанні звіту з ревізії і поревізійного письма РСУК та звіту Провірної Комісії затверджено на внесення цієї Комісії біланс і рахунки за 1938 р. та признано Надзірній Раді і Дирекції абсолюторію. З дискусії, яку вели присутні в річевому і поважному тоні, слідно було велике заінтересування села справами „Української Каси", яка є під цю пору поважним чинником самодопомоги населення.

Свято Шевченка. Читальня „Просвіти" в Дзвинячі пов. Заліщики, вшанувала 2. квітня п. р. роковини уродин Т. Шевченка величавим концертом, на програму якого складалися точки хору мішаного, мужеського та жіночого: Заповіт, Сонце заходить, Думи мої, Учітеся, брати мої, Честь Тобі, Кобзарю. Хорами проводили Угринюк Данило й Угринюк Теодор. Хори співали гарно. Понадто відзначалися своєю красою дует: Розвився бо[illegible] (Мартинчук Стефа і Сохацька Евгенія), Причинна (сольо Мартинчук Стефи), Садок вишневий (сольо 5-літньої дівчинки Угринюк Олі в супроводі мандоліни). Хорові точки переплітали деклямації: Батькові Тарасові (Паньків Омелян), До Основяненка (Сохацький Нестор), До живих і мертвих (Барицький Петро), Осії глава 14 (Борсук Савина), Причинна (Сохацька Евгенія). Всі декляматори вивязалися зі своїх завдань дуже гарно. Від філії Т-ва „Просвіта" зі Заліщик виголосив дир. Василь Бараник настроєву промову. Велика саля читальні була виповнена вщерть. (У святі взяло участь 611 осіб). Це свято замітне тим, що на ньому були майже всі громадяни села, між ними багато дітвори навіть у дошкільному віці.

БУЧАЧ.

Луговий курс для підстаршин у Бучачі. По довгих інтервенціях у старостві вдалося таки енергійній Повітовій Старшині „Лугу" в Бучачі дістати дозвіл на уладження третього з черги інструкторського лугового курсу для підстаршин у Бучачі. Курс тривав від 27. березня до 6. квітня п. р. при участі 48 луговиків-курсантів з 31 „Лугів" у повіті. Тому, що дозвіл прийшов в останньому дні перед курсом, фреквенція курсантів була мала, коли зважити, що в повіті є 52 діяльні „Луги". Саме місто Бучач не має відповідної салі та площі і тому курс відбувався на передмісті Бучача в селі Нагірянці, у просторих салях Народнього Дому. Заняття підчас курсу тривали від год. 8. рано до 13. впол. Опісля була обідова пора та по перерві від год. 15. дальші заняття аж до год. 18 веч. Лад на курсі був військовий. Точно в год. 6 рано курсанти вставали, робили порядки на місцях, де спали, вмивалися, молилися та снідали, відтак повторяли матеріял, перероблений попереднього дня. Точно в год. 8. рано дижурний підстаршина здавав звіт делегатові „Великого Лугу". По звіті йшли заняття практичні, як: шведська руханка, впоряд, гри й забави, польові вправи на рік 1939-40, легкоатлетика. В год. 13 ішли курсанти на обід. По обіді від год. 15 до 18 відбувалися заняття теоретичні, як: історія Лугової Організації, лугове діловодство, культурно-освітня праця в „Лугах", національне виховання луговика (-чки) і т. п. На курсі викладали: голова „Пов. Лугу" дир. Силь. Вишинський, дир. Хархаліс, д-р Ворошка, м-р Данилів, м-р Бізюк Адам — всі з Бучача та відпоручник „Великого Лугу" Евген Вербинський зі Львова. В год. 18. веч. відчитувано денний приказ на черговий день. В останньому дні курсу відбулися у приявности цілої Повітової Старшини іспити. По іспитах спільна знимка та роздача свідоцтв від „Повіт. Лугу" та номінацій від Головної Старшини „Великого Лугу". Відповіди курсантів підчас іспитів були задовільні і майже всі курсанти подіставали свідоцтва з добрим поступом. По роздачі свідоцтв і номінацій попрощав курсантів голова „Пов. Лугу" дир. Вишинський та делегат Великого Лугу Е. Вербинський. Слід згадати, що в самій Нагірянці є т-во „Сокіл", якого посестри і побратими зі справжньою українською гостинністю приймали у себе луговиків-курсантів, чим дали найкращий приклад, як ці дві організації повинні працювати у згоді й гармонії до здійснення своєї цілі. За ваш труд, посестри і побратими, курсанти складають вам сердечну подяку.

Луговик.

Нові книжки й журнали.

Ж. Фока: КООПЕРАТИВНИЙ СЕКТОР. Стор. 136 ф. 12.5×20, 1939. Ціна 2 зол. Видання РСУК. Книжка призначена для економістів і кооператорів.

Ш. Жід: СОЛІДАРНІСТЬ. Стор. 96, ф. 17.5×25, 1939. Ціна 1.50 зол. Видання РСУК. Книжка для тих, яких цікавлять суспільні проблеми.

Театри.

Великий Театр.

Четвер 13. 4. год. 7.30 „День без брехні“.

Пятниця 14. 4. год. 7.30 „Оборона Ксантиппи“.

Субота 15. 4. год. 7.30 „Оборона Ксантиппи“.

Неділя 16. 4. год. 3.30 „Маскарада“; год. 7.30 „Оборона Ксантиппи“.

Театр Ріжнородностей.

Четвер 13. 4. год. 7.30 „Дзідзі“.
Пятниця 14. 4. год. 7.30 „Дзідзі“.
Субота 15. 4. год. 7.30 „Дзідзі“.
Неділя 16. 4. год. 3.30 „Дзідзі“; год. 7.30 „Дзідзі“.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГУСАКІВ:
13. 4. Дай серцю волю.
14. 4. Гетьман Полуботок.
15. 4. Невольник.
16. 4. За молдавський престіл.
17. 4. Пісня Бескиду.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЖОВКВА:
13. IV. Циганське кохання.
14. IV. На полі крови.
15. IV. Кирка з Льоско.
16. IV. Цариця Грузії.

РАВА РУСЬКА:
17. IV. Циганське кохання.
18. IV. Цариця Грузії.
19. IV. На полі крови.
20. IV. Пригода в Чехії.
21. IV. Найвірніший чоловік.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ДРОГОБИЧ:
13. 4. Хам.

КІНА.

АМПІР: „Хвилина спокуси“.
АПОЛЬО: „Встань і борися!“ (Роберт Тейльор, Воллес Бері).
АТЛЯНТИК: „Право проф. Ліндсея“ (Едвард Робінсон).
БАЙКА: „Їх ексцеленція шофер“ і кохірова гротеска.
БАЛТИК: „Вешниця без врат“.
ВАНДА: „Рожа“ на осн. Жеромського, „Парада зірок Варшави“.
ГРАЖИНА: „Християнська брехня“.
ЕВРОПА: „Гунга-Діп“.
КАСІНО: „Великий вальс“ із Люізою Райнер.
КОПЕРНИК: „Доктор Мурек“.
МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері“.
МЕТРО: „Професор Вільчур“.
МІРАЖ: „Фльоріян“ на осн. Родзевичівни.
МУЗА: „Марія Антоанета“.
ПАКС: „Пригоди Томи Соєра“.
ПАЛЯС: „Волоцюги“ (Шенко й Тонько).
ПАТРІЯ: „Бурлака зпад Волги“.
РАЙ: „Забута мельодія.
РІЯЛЬТО: „Молодий ліс“.
РОКСІ: „Границя“.
СВІТ: „Тіні Парижа“.
СВЯТОВІД: „Король бандитів“, „Легоні вухів“.
СТИЛЕВЕ: „Пані та ковбой“.
ТОН: „Соловейко“ (Шерлі Темпль), „Астрольог“.
УТІХА: „Проклятий скарб“ і ревія.
ХИМЕРА: „Напов“ з Ервою Зак.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська ч. 5)
„Севіля, Гранада, Кадикс, Кордова, Херес“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 13. квітня 1939.

7.00 Ранішній деннник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для вселюдних шкіл: Чим Падеревський завоював світ, 11.25 Штраусові вальси, хор, симф. орх., пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудиева авд. 14.00 Концерт Заклинь. 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Треба бути психольогом, гутірка Старого Доктора для молоді, 15.15 Клопоти та ради: Тоза з провінції, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 За хлібом, відчит для сільської молоді, 16.40 Шуман: Карнавал форт., 17.10 Життя приятелей: Григ..., 18.00 Біжучі вістки, 18.06 Для села: гутірка, оркестра манд., 18.30 Оповідання про Монюшка: сопран, смичк. квартет, хор, 19.20 Говорена повість, 19.35 Розр. концерт, орх., вок. ансамбль, тріо акордеоністів, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, сніг. комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 Сатирично обичаєва авд. Ст. Василевського, 21.45 Спортові вістки, 21.50 Музика з ..., 22.00 **Розбудова Львова:** Трамваї і автобуси, 22.15 Фільм. огляд, 22.25 Вібор: Фінал із VIII Симфонії, пл., 22.35 Літер. вечір: Перше галицьке літер. т-во, 22.55 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт: віол., форт., скр., фагот, органи, альтівка.

Пятниця, 14. квітня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл. 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: гутірка, ради, музика, 11.00 Для шкіл: Великдень краківських учнів у старовину, 11.25 Невідомі пісенькарі, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Форт. ресіталь Р. Савицького, у програмі: В. Барвінський,** 14.30 „На провеслі“ Ст. Жеромського, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Муз. загадки для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Полудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорами, 16.35 Словно-муз. авд., хор, форт., 17.05 Дороги в давнину, 17.20 Квартетові мініятури у смичк. квартеті, 17.45 Гутірка зі слухачами, 18.00 Розпізнавання педут у звірят, 18.10 Музика з пл., 18.20 Львівські авд., 18.30 Театр Уяви: „Радюзил у гостині“, 19.15 Нар. капеля, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Остання **подорож милого Кая**, 21.2. Симф. концерт, 22.10 Плита за плитою, 22.55 Програмова резерва, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 15. квітня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Опіваймо пісеньки, 11.25 Легкі інструм. дуети, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудиева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Комунікат Рільн. Т-ва, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: Як Варварка пекла великодні баби, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літерат. хроніка, 16.35 Спів. ресіталь у супр. форт., 17.10 Бразилійські спогади, 17.28 Концерт солістів, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спорт. гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, словно-муз. авд. про Копосніцку, гутірка для молоді про Вильно, 19.15 Розр. концерт, сальон. орх., муж. хор, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Десять літ пробоєвників, муз. авд. з Брюселі, 22.00 Танк. музика у вик. орх., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 13. квітня 1939.

БЕРЛІН 19.00 Оперетові мельодії, 20.10 Танк. музика, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.30 Спів, БУДАПЕШТ 18.15 Циг. музика, 20.00 Хор, 22.40 Комунікати, ВІДЕНЬ 16.00 Танки всього світа, 18.35 19.00 Нар. музика, **19.50 Українські вістки,** 20.10 З опер, 22.30 Легка і танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Форт. 19.15 Альт, форт., барит., 20.40 Орх. концерт, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 „Льогенгрін“ оп. Вагнера, МІНХЕН 20.10 „Гаспароне“ оп. Міллєра, РАДІО ПАРІ 18.06 Камер. музика, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.30 Симф. концерт, РАДІО РОМАНІЯ 19.15 Спів, РИМ 20.30 Розр. музика, 22.30 Віол., СОФІЯ 17.30 Популярна музика, 17.45 Легка музика, 22.00 Легка і танк. музика.

Пятниця, 14. квітня 1939.

БЕРЛІН 17.00 Чеські, моравські та судетські пісні, 18.00 Нар. і танк. мельодії, 20.10 Орх. Концерт, скр., віол., БІЛГОРОД 20.00 Опера, БУДАПЕШТ 19.30 Опера, 22.40 Комунікати в ріжних мовах, БЕРОМІНСТЕР 21.30 Швайцарські нар. мельодії, ВІДЕНЬ 16.00 Популярний концерт, 18.45 Розр. музика, **19.50 Українські вістки,** ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Пісні, 20.10 Форт. концерт 6-дур Брамса ДРОЙТВІЧ 20.30 Промова през. Рузвельта, МІЛЯНО 20.30 22.20 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Форт., РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Оперетка, СОФІЯ 17.30 Військ. орх., 18.15 Популярна музика, 19.00 Форт., 19.30 „Ріголето“ оп. Вердія, ШТУТГАРТ 19.10 „Продана наречена“ оп. Сметани.

Субота, 15. квітня 1939.

БЕРЛІН 20.10 Військ. орх., 21.00 Танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 22.15 Розр. музика, БУДАПЕШТ 17.10 Форт., 18.15 21.15 22.00 Циг. музика, 22.40 Комунікати в ріжних мовах, ВІДЕНЬ **19.50 Українські вістки,** 20.10 Орх., сол., 22.20 Шотляндська танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Оп. мельодії, МІЛЯНО 21.00 Муз. комедія, РАДІО ПАРІ 18.05 Розр. програма, 19.15 Пісні, 20.00 (після комунікату) концерт квартету, 22.10 Кабарет, РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00 „Льодолета“ оп. Масканія, СОФІЯ 17.00 Танки, 17.30 Популярна музика, 18.15 Квартет мандоліністів, 18.45 Легка музика, 20.00 Спів.

Радіокутик.

ЛІТНІ ФЕРІЇ У ШВАЙЦАРСЬКОМУ РАДІЮ.

Швайцарські радіовисильні по черзі переривають у літі свою працю, щоб уможливити персоналові відпочинок. Але радіослухачі на тому не терплять і зовсім того не відчувають, тому що завжди можуть відібрати достаточну кількість стацій. У цьому році не працюватиме радіостанція у Берні від 2-го до 23. липня. Базилея від 22-го липня до 3-го серпня, Цюріх від 12-го серпня до 3-го вересня.

ЗАБАВА У ПИТАННЯ.

Англійське радіо вишле авдицію „Питай мене“, в часі якої студенти льондонського університету, що належить до Союзу Здоровля та Краси задаватимуть питання. Відповіді на ці питання даватимуть кілька найвидатніших співробітників ВВК, при чому відповідь має бути негайна. За кожну неправильну відповідь платиться кару у сумі 5-ти шилінгів, а здобутий тою дорогою дохід призначено на добродійні цілі.

СТАЛЕВІ КРИЛА.

Німецьке радіо надало авдицію присвячену німецькій летунській поезії. Здавалось би, що це поезія виключно найновіших часів. Тимчасом виявилося, що вже від пропамятних часів людськість тужила до лету і що свою тугу висловлювала в поезії. Всеж тема лету переходила поважну еволюцію, залежно від того, як переводився поступ у летунстві, змінялося чутєве відношення людства до нього. Ця авдиція німецького радія дала нов історичний перегляд цієї теми у німецькій летунській поезії.

НОВА „РАДІОВА ГРА“.

Радіовисильня „Пост-Парізієн“ зорганізувала новий рід авдиції п. наз. „Товариське життя“, які надає кожного понеділка. Ці авдиції мають конкурсовий характер. Учасникам дають 45 секунд для відшукання відповідних слів та поведінки у трудній або прикрій товариській ситуації. За найзручніше та найвесеріше розвязання такої проблеми учасник конкурсу дістає нагороду.

Біржа.

Львів, 12 квітня 1939

ГРОШІ

Бельги бельг. 89·57—89·67, Долари америк. 5·28·25—5·30·75, Долари канад.— 5·26·00—5·29·00. Фльор. гол. 280·85—282·92 Франки франц. 14·02—14·14, Франки шв. 118·30—118·50, Фунти англ. 24·79—24·81 Гульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данські 110·65—111·43, Корони норв. 124·40—125·42 Корони шведські 127·5.—128·42, Ліри іт. 17·00—17·00, Марки фінляндські 11·00— 11·02 Марки нім. срібні 82·50.

Акції.

Банк Польський 126·42, Цукор 41·75— 41·00, Вугіль 37·00—37·75, Лільпоп 96·50— 97·00. Моджеів 22·25—22·75, Островець 84·25—83·50, Стараховичі 61·75—75·70, Жирардів 63·50—63·50.

Папери.

4 і пів внутрішня 64·75—64·50. 3 інвест. 1 ем. 89·00, серія 192·00—00·00. 2 ем. 8.00 серія 00·00—00·00, 5 конверсійна 68·00 5 колійова 68·00—66·50, 4 прем. дол. 40·00 4 консолідаційна 65·25—65·50.

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 12. квітня 1939.

1 кг. масла дес. бльок. з опак.	зол. 3.40
1 кг. масла дес. бочк. з опак.	зол. 3.50
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 1.10

Тенденція на масло, молоко та яйця сильна.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Diło“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів Ринок 10.